БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 108 (17.390). • 13 май 1979 йил, якшанба • Баҳоси 2 тийин.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИДА ДАҚИҚАЛАР ҲИСОБДА БЎЛСИН!

Фарғона область Бағдод районидаги «Ғалаба» совхозининг деҳқонлари Марказий Фарғона чўлларида иккинчи йили деҳқончилик қилмоқдалар. Қўриқ ердаги бу хўжаликнинг Машраб Аҳмадёров бошлиқ бригадаси заршунослаи бу йил ҳар гектар ердан 25 центнердан хирмон кўтариш учун қулай келган барча имкониятлардан фойдаланмоқдалар. Суратларда (юқоридан пастга) совхоз директори Р. Қўчқоров ва бригаданинг моҳир механизатори И. Ёқубовлар ҳамда бригада далаларидаги ғўзаларга дастлабки ишлов бериш пайти тасвирланган.

Н. Муҳаммаджонов фотолари.

КУЧ-ҚУДРАТИМИЗНИНГ БОШ МАНБАИ

Омманинг онглилиги ва активлигини ошириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш, деб таълим берган эди Владимир Ильич Ленин, ҳамиша партиявий ишнинг негизи ва муҳим мазмуни бўлиб қолаверади. Бу таълимот совет халқи КПСС XXV съезди белгилаган коммунистик қурилиш марраларига эришиш учун курашаётган ҳозирги шароитда тобора кўпроқ аҳамият касб этмоқда.

«Кишида юксак ижтимоий мақсадларга интилишни, ғоявий эътиқодни, меҳнатга чинакам ижодий муносабатни тарбиялаш,—деб уқтириб ўтган эди ўртоқ Л. И. Брежнев,—энг биринчи навбатдаги вазифалардан биридир. Коммунизм учун курашнинг жуда муҳим жабҳаси ҳам шундан иборат ва иқтисодий қурилишнинг бориши ҳам, мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ривожи ҳам шу жабҳадаги ғалабамизга кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади».

КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида ҳар бир совет кишисида юксак онглиликни, коммунизм қуришга тайёр бўлиш, хоҳиш-ирода ва маҳоратни шакллантириш ғоят муҳим эканлиги алоҳида куч билан таъкидлаб ўтилган. Ахборот ва тарбиявий ишларнинг партия яратган қудратли комплекси неча миллионлаб кишиларни ўз таъсирига қамраб олди. Бу соҳада марксча-ленинча таълимотнинг мустаҳкам негизларига таяниб совет халқини, ҳар бир янги авлодни тарихий ҳақиқатнинг енгилмас қуроли билан, ижтимоий тараққиёт қонунлари ва истиқболини чуқур тушуниш билан қуроллантиришдан ҳам муҳимроқ иш йўқ. Партия улуғ Ленин васиятларини бажара бориб, кенг омманинг илмий коммунизмни чуқур, онгли равишда ўрганишини уларни совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, ижтимоий активлик ва гражданлик масъулияти руҳида тарбиялаш билан боғлаб олиб бормоқда.

Бу ишнинг савиясини, сифатини, таъсирчанлигини тобора ошириш — Марказий Комитет қабул қилган янги қарорнинг асосий мазмунидир. Барча партия ташкилотлари, идеология фронтимизнинг барча отрядлари ва бўғинлари олдига қўйилган талаб ҳам ана шундан иборат. Илмий савия, ишчанлик ва конкретлик, жанговар, ҳужумкорлик руҳи, ҳаёт билан, хўжалик ва сиёсий вазифалар билан мустаҳкам боғланиш ҳамма жойда пропаганда ва агитациянинг ажралмас хусусиятлари бўлмоғи керак.

Шу муносабат билан оммавий ахборот ва пропаганда воситалари — матбуот, телевидение, радио, оғзаки сиёсий агитация ғоят муҳим роль ўйнайди. Уларнинг бурчи — коммунистик идеалларнинг улуғворлигини, марксизм-ленинизмнинг музаффар кучини, Ватанимизнинг қудратини мустаҳкамлаш ва халқ фаровонлигини ўстириш юзасидан КПССнинг самарали фаолиятини, социализмнинг тарихий афзалликларини, унинг чинакам демократизми ва инсонпарварлигини равшан кўрсатиб беришдан иборатдир. Социалистик мусобақани ва меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатини ҳар тарафлама ривожлантириш, барча янги, илғор ҳаракатни қатъиян қўллаб-қувватлаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун сабот билан курашиш, топширилган иш учун, тежамкорлик ва социалистик мулкни авайлаб асраш учун қатъият билан курашиш — биринчи навбатдаги вазифалардан ҳисобланади.

Меҳнатда ва ижтимоий ҳаётда ташаббускорлик билан ижодий қатнашиш—кишилар ғоявий етуклигини кўрсатувчи бош мезондир. Ана шуни назарда тутиб, ҳар бир кишини давлат ишларига, жонажон мамлакатимиздаги ҳамма воқеаларга шахсан дахлдорлик руҳида, планларимизни бажаришда иштирок қилишнинг ижтимоий аҳамиятини равшан тушуниш, муштарак ишимизнинг муваффақиятидан астойдил манфаатдорлик руҳида тарбиялаш керак.

Бизнинг ҳаётимизда ҳали ҳам тез-тез учраб турадиган ўтмишнинг хунук сарқитларини қадамба-қадам ва муайян мақсадни кўзлаб таг-томири билан тугатиш керак. Таъмагирлик ва порахўрлик, жамиятга ҳеч нарса бермай ундан кўпроқ юлиб олишга интилиш, хўжасизлик ва исрофгарчилик, ичкиликбозлик ва безорилик, меҳнат интизомини ва жамоат тартибини бузиш каби ҳолларга тоқат қилиб тура олмаймиз. Социализмга ёт бўлган бундай ҳоллар билан курашишда сўз билан ишонтиришдан ҳам, қонуннинг қатъий, муросасиз кучидан ҳам тўла равишда фойдаланиш лозим. Бу ишда шундай ҳолларни партия ташкилотида, меҳнат коллективида талабчанлик билан муҳокама қилишдан тортиб, то матбуот, радио, телевидение орқали танқид қилишгача пропаганда ва тарбиянинг ҳамма воситаларидан фойдаланиш мақбулдир. КПСС Марказий Комитети ҳал этилмаган муаммолар четлаб ўтилган, камчиликлар ва нуқсонлар тўғрисида лом-мим дейилмаган, ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқид муносиб даражага кўтарилмаган жойда омманинг активлигига тўғридан-тўғри зарар етказилади, деб яна эслатиб ўтди. Кишиларнинг активлиги — социалистик тузумимиз куч-қудратининг асосий манбаларидан бири-ку, ахир!

Партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари, министрликлар ва идоралар, ахборот ва пропаганда воситаларининг раҳбарлари омма ўртасида олиб бораётган иш тажрибасини КПСС Марказий Комитетининг қарорида баён этилган хулосалар ва тавсиялар билан таққослаб кўриб, ўз куч-ғайратларининг комплекс тарзда бўлишига, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбиянинг бирлигига алоҳида эътибор беришлари лозим. Меҳнаткашларнинг барча группалари ўртасида тарбиявий ишларнинг аҳволи учун партия комитетлари тармоқ бўлимларининг масъулиятини ошириш — муҳим вазифадир.

Принципиаллик, ўртоқларча талабчанлик ва кишиларга эътибор билан қараш муҳити эндиликда беистисно ҳар бир меҳнат коллективи учун олий даражадаги фазилат бўлмоғи лозим. Бу соҳада бошланғич ташкилотлар, партия группалари муҳим роль ўйнайди. Кишиларни доимо жипслаштириш, улар билан яккама-якка иш олиб бориш, ҳар бир кишининг ижтимоий ва меҳнат активлигини рағбатлантириш, уларда янгиликни ҳис этиш туйғусини кучайтириш —бошланғич ташкилотларнинг, партия группаларининг бурчидир.

Ёшларни, ўсиб келаётган авлодни тарбиялашни бутун чоралар билан такомиллаштириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш ва бу ишга эътибор бериш керак. Бу соҳада коммунистларнинг ролини ошириш, мактаб, оила, жамоатчиликнинг биргалашиб ҳаракат қилишига эришиш айниқса, муҳимдир.

Совет кишисининг онглилиги аввало коммунизм учун саботли курашчининг меҳнатида, унинг ҳаётда актив позицияда туришида, душман идеологиясининг ҳар қандай кўринишларига нисбатан муросасизлигида намоён бўлади. Совет кишисининг онглилигини кучайтириш — ривожланган социализмнинг муҳим проблемаларини ҳал этишни, планларимизнинг бажарилишини тезлаштириш демакдир. Бу эса Ленин партиясининг XXVI съездини коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги катта ғалабалар билан кутиб олиш демакдир.

(«ПРАВДА»нинг 1979 йил 11 майдаги бош мақоласи).

ПАХТАДАН ЭРТА ВА МЎЛ ҲОСИЛ ОЛИШ УЧУН

БУХОРО, 12 май. (ЎзТАГ). Қизилқумда жойлашган Ўртачўл массивида янги ерларни ўзлаштираётган Вобкент районидаги Калинин номли колхознинг кўриқдаги бригадасида ғўзани жадал ривожлантириш ва пахтадан ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олишга бағишланган семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Семинар-кенгаш ишида областдаги район партия комитетларининг биринчи секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари, қишлоқ хўжалик бошқармаларининг, «Госкомсельхозтехника» бирлашмаларининг бошлиқлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, қишлоқ хўжалиги мутахассислари иштирок этдилар.

Семинар-кенгашни Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари А. Каримов очди. Район партия комитетлари биринчи секретарларининг ғўзани парвариш қилиш ва кўкламги дала ишларини ташкил этишнинг аҳволи тўғрисидаги ахборотлари муҳокама қилинди.

Кенгашда чигитларни қийғос ва бақувват ундириб олиш, культивацияни сифатли ўтказиш, органик ва минерал ўғитларни ўз вақтида солиш ҳамда ғўзани суғориш, табиий офатларнинг оқибатларини тезроқ тугатиш зарурлигига эътибор жалб этилди.

Кенгашда 1979 йилда областда ҳар гектар ердан ўртача 36—37 центнердан пахта олиб, давлатга 600 минг тонна «оқ олтин», шу жумладан, 40 минг тонна ингичка толали пахта сотишдан иборат социалистик мажбуриятлар қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов семинар-кенгашда нутқ сўзлади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Наманган областидаги В. И. Ленин номли Поп территориал-ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1979—1980 йилларда оммавий физкультура ва спорт ишларини ривожлантириш соҳасидаги тадбирларини кўриб чиқди.

Шу масала юзасидан қабул қилинган қарорда қайд этиб ўтилганидек, В. И. Ленин номли Поп территориал-ишлаб чиқариш бирлашмасининг партия ташкилоти ва маъмурияти қишлоқ меҳнатчиларини оммавий физкультура ҳаракатига жалб этиш, спортнинг моддий базасини мустаҳкамлаш борасида муайян иш қилдилар.

Кейинги йилларда бирлашма физкультурачиларининг сафлари сезиларли даражада кенгайиб, ҳозирги вақтда 3 минг кишига етди. 1978 йилнинг ўзидагина бу ерда 1300 ГТО нишондори, оммавий разрядли мингдан зиёд спортчи, 17 нафар биринчи разрядли спортчи, икки спорт мастерлигига кандидат ва бир СССР спорт мастери тайёрланди. Халқаро классдаги спорт мастери Ҳасан Зангиев эркин кураш бўйича жаҳон чемпиони бўлди. Бирлашманинг баъзи спортчилари область ва республика терма командаларининг номзодларидир. Футбол, волейбол, миллий кураш, енгил атлетикани ривожлантиришда сезиларли муваффақиятларга эришилди.

Истиқомат жойларида, дала шийпонларида, марказий қўрғонларда ГТО комплекси нормативларини топшириш, спортнинг ўйин турлари билан шуғулланиш учун шарт-шароитлар яратилган. Барча қуйи физкультура коллективлари спорт анжомлари ва асбоб-ускуналар билан таъминланган.

Коллективларда оммавий физкультура ва спорт ишини ривожлантиришда, унинг моддий базасини мустаҳкамлашда эришилган муваффақиятлар кўп жиҳатдан бирлашманинг партия ва жамоат ташкилотлари, маъмурияти қишлоқ меҳнатчиларини, хусусан ёшларни физкультура ва спорт билан шуғулланишга жалб этиш масалаларини жиддий ва изчиллик билан ҳал этаётганликлари, бу ишни меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг ва қишлоқ турмуш маданиятини юксалтиришнинг таркибий қисми деб, меҳнат унумдорлигини оширишнинг, ёшларни Ватан ҳимоясига тайёрлашнинг ғоят муҳим воситаси деб билаётганликлари билан изоҳланади.

В. И. Ленин номли бирлашманинг партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва маъмурияти физкультура билан спортнинг партия социал-иқтисодий программасини амалга оширишдаги ролига катта аҳамият бериб, меҳнаткашларни жисмоний тарбиялашни янада яхшилаш, оммавий спорт ва физкультура-соғломлаштириш ишларини ривожлантириш соҳасида қўшимча суратда бир қанча тадбирларни амалга оширишни мўлжаллаб қўйдилар.

1979—1980 йиллар мобайнида бирлашма коллективида:

ишчи ва хизматчилар, ўқувчи ёшларни физкультура ва спорт билан мунтазам шуғулланишга тобора кенгроқ жалб этиш чораларини кўриш. Спортнинг олимпия ва миллий турлари бўйича оммавий мусобақаларни, спорт байрамларини, намунали ўйинларни, машҳур спортчилар билан учрашувларни мунтазам уюштириб туриш. ГТО комплекси кўпкураши бўйича бирлашма спартакиадаларини ҳар йили ўтказиб туриш. Меҳнат коллективи ва улар оила аъзоларининг камида 40 процентини оммавий-спорт ва физкультура-соғломлаштириш ишларининг ҳамма турлари билан қамраб олиш кўзда тутилган.

2000 ГТО нишондорини, оммавий разрядлардаги 1200 спортчини, биринчи спорт разрядига эга бўлган 25 кишини, 500 жамоатчи инструкторни, 270 судьяни тайёрлаш, уларни физкультура ва спорт ишига, ишлаб чиқариш гимнастикасини ташкил этишга, аҳолининг истиқомат жойларида ишлашга актив жалб этиш, ҳар йили икки нафар СССР спорт мастери ва спорт мастерлигига уч кандидат тайёрлаш, бирлашманинг Ўзбекистон терма командаларига номзод бўлган спортчиларига СССР халқлари VII ёзги Спартакиадасига ва XXII Олимпия ўйинларига муваффақиятли тайёргарлик кўришлари учун зарур шарт-шароитларни яратиш кўзда тутилмоқда.

Бирлашмадаги қуйи физкультура коллективларида спорт ишини энг яхши йўлга қўйиш учун социалистик мусобақа уюштирилмоқда.

Спортнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тадбирлари кўрилмоқда. Жумладан, Ғурумсарой посёлкасидаги стадионни реконструкциялашни ниҳоясига етказиш ва ундаги ўринларни кўпайтириб, 15 мингтага етказиш, енгил атлетика йўлкаларини махсус синтетик материал билан қоплаш назарда тутилмоқда.

Стадион территориясида 36 x 18 метрли спорт зали, миллий кураш учун 700 ўринли манеж, усти ёпиқ 105 метрли отиш тири, икки теннис корти, спортнинг ўйин турлари билан шуғулланиш учун олти майдонча, ГТО шаҳарчаси, тренерлар ва спортчилар учун минбарлар тагида хоналар, 100 ўринли меҳмонхона, 50 x 20 метрли сузиш бассейни қуриш мўлжалланмоқда, кейинчалик эса сувни иситиш учун қозонхона, усти ёпиқ бино, медицина кабинети ва қайта тиклаш марказини барпо этиш кўзда тутилади.

Кузги дала ишлари бошлангунига қадар:

совхозларнинг барча дала шийпонларида, марказий қўрғонларида ГТО комплекси нормативларини топшириш, спортнинг ўйин турлари билан, миллий кураш, шахмат ва шашка ўйинлари билан шуғулланиш учун комплекс спорт майдончалари жиҳозланади. В. И. Ленин номли совхоз марказида болалар спорт шаҳарчаси, 15 та болалар боғча-яслиларида саёз сузиш бассейнлари, бешта умумий таълим мактабида спорт заллари қуриш назарда тутилмоқда.

От спортини ривожлантириш учун ипподром ва от спорти мактаби қурилишининг лойиҳа-смета ҳужжатларига буюртма берилди.

Спорт объектларини асосан ҳашар усулида, ташкилотларнинг маблағлари воситасида кооперациялаш йўли билан, шунингдек ўз лимитлари ва маблағлари ҳисобига барпо этиш мўлжалланмоқда.

Қуйи физкультура коллективлари раҳбар кадрларини, физкультура соҳасидаги методист-инструкторларни юқори малакали мутахассислар билан мустаҳкамлаш кўзда тутилмоқда. Умумий таълим мактабларини битириб чиқувчилардан ҳар йили 10 киши, совхозларнинг энг яхши спортчилари олий ва ўрта махсус физкультура билим юртларига ўқишга юборилади, уларга бирлашма маблағлари ҳисобидан стипендиялар бериб турилади.

Қуйи физкультура коллективлари, спорт секциялари зарур миқдорда спорт анжомлари, асбоб-ускуналар ва формалар, спортга доир ўқув ва методик адабиёт, плакатлар, даставвал ГТО комплекси бўйича кўргазмали қуроллар билан таъминланмоқда. Ҳар йили шу мақсадга бирлашма йиллик даромадининг камида 0,2 проценти ажратиб берилади.

Турмуш маданиятини янада ошириш ҳамда оммавий спорт ва физкультура-соғломлаштириш ишларини ривожлантириш соҳасидаги фаолиятни мувофиқлаштириш учун турмуш маданияти жамоат кенгаши тузилади. Худди шундай кенгашлар бирлашманинг барча совхозларида ташкил этилади. Физкультура ва спортни ривожлантириш масалалари совхозларни, бирлашманинг бошқа бўлинмаларини социал ривожлантириш планларига, коллектив шартномаларга, социалистик мажбуриятларга киритилади, улар бирлашмани социал ривожлантириш комплекс планининг таркибий ва ажралмас қисми деб қаралади. Бригадалар, звенолар, бўлимлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини чиқариш вақтида физкультура ва спортни ривожлантириш соҳасидаги кўрсаткичлар албатта ҳисобга олинади.

В. И. Ленин номли бирлашма партия ва жамоат ташкилотлари Сурхондарё область, Сариосиё районидаги «Коммунизм» территориал-ишлаб чиқариш бирлашмасини оммавий физкультура ва спортни, спортнинг олимпия ва миллий турларини ривожлантириш юзасидан социалистик мусобақага чақиради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети В. И. Ленин номли Поп территориал-ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1979—1980 йилларда оммавий физкультура ва спорт ишларини ривожлантириш борасидаги тадбирларини маъқуллади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область, район партия комитетларига, Ўзбекистон касаба союзлари республика Советига, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига, Ўзбекистон ССР Спорт комитетига, Қишлоқ хўжалиги, Маориф, Олий ва ўрта махсус таълим министрликларига, Ҳунар-техника таълими давлат комитетига, Ўзбекистон ССР ДОСААФ Марказий Комитетига физкультура ва спортни қишлоқ меҳнаткашларининг кундалик турмушига тобора сингдириш, спорт маҳоратини ошириш, физкультурачилар ва спортчилар ўртасида тарбиявий ишни яхшилаш борасида қўшимча тадбирларни кўриш мажбуриятини юклади. Кишилар соғлиғини мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлигини ошириш мақсадида оммавий спорт ишининг ҳамма формаларидан кенг фойдаланиш таклиф этилди. Ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашни, хусусан олий ўқув юртларида, техникумларда, ҳунар-техника билим юртларида, умумий таълим мактабларида йигитларни ҳарбий хизматга тайёрлашни янада такомиллаштириш зарурлигига эътибор жалб қилинди.

Наманган область партия комитети ва область ижроия комитетига, Ўзбекистон ССР Госпланига, республика Спорт комитетига, Қишлоқ хўжалиги министрлигига ва бошқа бир қанча министрликлар ҳамда идораларга белгиланган планларнинг муваффақиятли амалга оширилишида В. И. Ленин номли бирлашма коллективига кўмаклашиш топширилди.

Республика Маориф министрлиги ва Спорт комитетига Поп районидаги Ғурумсарой посёлкасида болалар ва ўсмирлар спорт мактабини очиш тўғрисида кўрсатма берилди.

Республика газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига В. И. Ленин номли Поп территориал-ишлаб чиқариш бирлашмасининг қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида оммавий физкультура ва спортни ривожлантириш соҳасидаги қимматли ташаббусини кенг пропаганда қилиш топширилди.

ЎЗБЕ... АҲО... ИЗДА ...ОН 391 М... ҚАГ ...ШИ

1979 ЙИЛГИ БУТУНИТТИФОҚ АҲОЛИ РЎЙХАТИНИНГ ДАСТЛАБКИ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг ахбороти

1979 йилнинг апрелида матбуотда СССР Марказий статистика бошқармасининг 1979 йилги Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати дастлабки якунлари эълон қилинди. Рўйхат маълумотларига кўра, 1979 йилнинг 17 январида Совет Иттифоқи аҳолисининг сони 262 миллион 442 минг киши, шу жумладан Ўзбекистон ССРда 15 миллион 391 минг киши бўлган.

СССР ва Ўзбекистон ССР аҳолиси сонининг ўзгариши қуйидагича бўлган:

	СССР (минг киши)	Ўзбекистон ССР (минг киши)
1913 йил (ҳозирги чегараларда)	159.153	4.334
1940 йил (ҳозирги чегараларда)	194.077	6.551
1959 йил (15 январдаги рўйхатга кўра)	208.827	8.119
1970 йил (15 январдаги рўйхатга кўра)	241.720	11.799
1979 йил (17 январдаги рўйхатга кўра)	262.442	15.391

1970 йилги рўйхатдан кейин ўтган 9 йил ичида Ўзбекистон ССР аҳолиси асосан табиий кўпайиш ҳисобига 3 миллион 592 минг киши кўпайди.

Ўзбекистон ССР шаҳар ва қишлоқ аҳолиси сонининг ўзгариши

Йиллар	Барча аҳоли (минг киши)	шу жумладан: шаҳар аҳолиси	шу жумладан: қишлоқ аҳолиси	бутун аҳолига нисбатан процент ҳисобида: шаҳар аҳолиси	бутун аҳолига нисбатан процент ҳисобида: қишлоқ аҳолиси
1913	4334	1060	3274	24	76
1940	6551	1606	4945	25	75
1959	8119	2729	5390	34	66
1970	11799	4322	7477	37	63
1979	15391	6350	9041	41	59

1970 йилдан бери шаҳар аҳолиси 2 миллион 28 минг киши кўпайган, шу жумладан шаҳарларда табиий кўпайиш ҳисобига 909 минг киши, қишлоқ аҳоли пунктларини шаҳарларга айлантириш ҳамда аҳолининг кўчиши ҳисобига 1 миллион 119 минг киши кўпайган.

Икки рўйхат орасида қишлоқ жойларда аҳолининг табиий ўсиши 2 миллион 548 минг киши бўлган, аммо юқорида айтилган сабабларга кўра қишлоқ аҳолисининг сони 1 миллион 564 минг кишигагина кўпайган.

Рўйхатда 7 миллион 558 минг эркак ва 7 миллион 833 минг хотин-қиз борлиги аниқланди. Эркак ва аёлларнинг проценти қуйидагича ўзгарди.

Йиллар	ҳамма аҳоли: эркаклар	ҳамма аҳоли: хотин-қизлар	шаҳар аҳолиси: эркаклар	шаҳар аҳолиси: хотин-қизлар	қишлоқ аҳолиси: эркаклар	қишлоқ аҳолиси: хотин-қизлар
1959	48.0	52,0	47.1	52,9	48,5	51,5
1970	48,7	51,3	48,3	51,7	49,8	51,1
1979	49,1	50.9	49,0	51,0	49,2	50,8

Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳридаги аҳолининг сони:

	жами	1979 йил 17 январда аҳолининг сони (минг киши) шу жумладан: шаҳарларда	қишлоқларда	бутун аҳолига нисбатан процент ҳисобида: шаҳар аҳолиси	қишлоқ аҳолиси
Ўзбекистон ССР	15.391	6.350	9.041	41	59
Қорақалпоғистон АССР	904	382	522	42	58
Андижон области	1.349	387	962	29	71
Бухоро области	1.263	469	794	37	63
Жиззах области	511	140	371	27	73
Қашқадарё области	1.120	282	838	25	75
Наманган области	1.100	378	722	34	66
Самарқанд области	1.784	724	1.060	41	59
Сурхондарё области	895	173	722	19	81
Сирдарё области	449	141	308	31	69
Тошкент области	1.792	773	1.019	43	57
Фарғона области	1.695	566	1.129	33	67
Хоразм области	744	150	594	20	80
Тошкент шаҳри*	1.785	1.785	—	100	—

*) Шаҳар Советига бўйсунувчи шаҳар посёлкалари ҳам шу ҳисобга киради.

Аҳолиси 100 минг ва ундан ошиқ бўлган шаҳарлар аҳолисининг сони

	1979 йил 17 январдаги аҳоли сони (минг киши)
Тошкент	1.779
Самарқанд	476
Андижон	230
Наманган	227
Бухоро	185
Фарғона	176
Қўқон	153
Чирчиқ	132
Марғилон	111
Нукус	109
Қарши	107
Ангрен	106
Олмалиқ	101
Урганч	100

Республикада Совет ҳокимияти йиллари мобайнида 78 шаҳар пайдо бўлди. Ҳозирги вақтда аҳолиси 100 минг ва ундан ортиқ 14 та шаҳар бор.

Рўйхат ҳисобчиларнинг аҳолидан сўраши йўли билан ўтказилди. Улар рўйхат варақаларига 15 миллион 380 минг кишини ёздилар.

Аҳолининг ҳисоби тўла ва тўғри бўлиши учун рўйхат чоғида ва рўйхатдан сўнг контроль текширувлар ўтказилди, бунинг натижасида яна 11 минг киши ҳисобга кирди. Шундай қилиб, юқорида айтилганидек, жами 15 миллион 391 минг киши рўйхатга олинди.

Рўйхатнинг дастлабки қисқача якунлари рўйхат ходимлари ўтказган ҳисоб асосида чиқарилди.

Рўйхатнинг территориал ...иҳатдан аҳолининг жинси, ёши, миллати, тили, маълумот даражаси, никоҳда борйўқлиги, оилаларнинг каттакичиклиги ва бошқа кўрсаткичлар юзасидан тақсимланиши тўғрисидаги муфассал маълумотларни СССР Марказий статистика бошқармасининг марказий ҳисоблаш маркази белгиланган программа бўйича ишлаб чиқмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

ОЛИЙ ДАРАЖАДА ЎТКАЗИЛАДИГАН СОВЕТ—АМЕРИКА УЧРАШУВИ ТЎҒРИСИДА

Икки ўртадаги келишувга биноан КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг АҚШ президенти Ж. Картер билан учрашуви шу йил тахминан 15—18 июнь кунлари Вена шаҳрида (Австрия) бўлади.

Л. И. Брежнев билан Ж. Картер стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги шартномани тасдиқлайдилар ва имзолайдилар, бу шартномани тайёрлаш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳозир ниҳоясига етказилмоқда. Шунингдек, улар СССР билан АҚШни ўзаро қизиқтирувчи бошқа масалаларни муҳокама қиладилар.

Ахборот

О ...ЖРИБА ...БИ

...нидаги А. ...знинг «На... ...ар фе...

...ИСТОННИНГ ...Н ҚЎЛЛАРИ

Ўзбекистонда баҳорнинг ёрқин кунлари барқ уриб турибди. Мовий, тип-тиниқ осмон, кўзни қамаштирувчи, ҳозирча ёқимли ва дилбар куёш, боғ-роғлар оппоқ-нимранг либосга бурканган. Аммо ҳамиша бўлганидек баҳор улкан ишлар ва ташвишлар даври, экин-тикин ишлари, бўлғуси ҳосил учун ташвиш дамлари ҳамдир.

Тошкент бағри кенглик, бетакрор архитектура ансамбллари ва ёдгорликлари, бехисоб яшил дарахтлари ва гуллари билан пешвоз чиққан. 2500 йиллик тарихга эга бўлган кўҳна шаҳар ҳар қачонгидан ҳам яшариб кетган. Шаҳар 1966 йилги даҳшатли зилзиладан кейин мамлакатнинг барча қардош республикалари куч-ғайрати билан амалда қайта туғилди. Тошкент офати ва жасорати абадийлаштириб қўйилган: зилзила эпицентрида улуғвор монументал ҳайкалтарошлик комплекси СССР халқлари дўстлиги Музейи билан биргаликда бунёд этилди.

Бизнинг Ўзбекистон бўйлаб қилган саёҳатимиз маршрути узоқ ўтмишнинг гувоҳи бўлган Бухоро ва Самарқанд, Хива ва Урганчнинг ажойиб ёдгорликлари, навқирон Зарафшон, колхоз ва совхозлар, заводлар ва бирлашмаларни ўз ичига олди.

Бу заминда менинг илк бор бўлишим, шунга қарамай, кўрган нарсаларим кучли таассурот қолдирди. Улкан муваффақиятлар, ажойиб истиқболлар кишини қувонтиради. Ишчан, ўйлаб иш қиладиган, ижодкор ва сахий кишиларга қойил қолдим. Улар қардош халқлар ёрдамида ўз республикаларини чиндан ҳам «олтин диёр»га айлантирганлар. Л. И. Брежнев мана шу кишилар ҳақида самимий сўзларни айтиб, уларнинг олтин қўллари «оқ олтин»ни яратди деб айтган эди.

«Правда» бу кишиларнинг кўплари ҳақида ёзган. Аммо ёзилганларни ўқиш бошқа-ю, бу кишиларнинг ўзини кўриш бошқа.

Фавқулодда қобилиятли туғма селекционер Зайниддин Фахриддинов. Унинг ғаройиб ишларини мамлакатимиздан ташқарида ҳам билишади. Унинг ажойиб боғи, афсонавий лимонарийси шундай Тошкентнинг биқинида жойлашган. Селекционер меҳнат қилаётган колхоз шаҳарнинг чеккасида жойлашган.

Теплицадаги траншеяни кўз олдингизга келтиринг. Бу ерда бир ярим — икки метрли, унча баланд бўлмаган лимон дарахтлари ўсади. Йўқ, булар шунчаки дарахтлар эмас, улар йилига бир марта мева берадиган дарахтлар эмас, асло. Булар ҳақиқий «лимон конвейери». Ҳар бир дарахтда мева гулини ҳам, тугунини ҳам, ғўрасини ҳам, пишиб турган вазмин, сап-сариқ, хушбўй меваларини ҳам кўриш мумкин. «Рекордчи» мева икки килограммлик тошдан ҳам оғирлик қилади.

«Лимоншуносликда» чиндан ҳам революция! Бунинг устига Ўзбекистон сеҳргарининг боғида бананлар етилмоқда, апельсинлар ва бошқа ноёб мевалар пишмоқда. Ҳозир Фахриддиновнинг 2,5 гектар теплицаси бор. Яқин орада теплица 50 гектарга етади. Ҳозир қурилиш бошлаб юборилган. Ўзбекистон совет лимонларини етиштирувчи асосий база бўлади дейишга асос бор. Селекционернинг ишига келганда, бу иш ишончли қўллардадир: у билан бирга уч фарзанди, уч боғбон олим меҳнат қилмоқда.

... Қизилқум — жаҳондаги энг катта саҳролардан бири. Очиқ-ойдин айтишим мумкинки, унинг қиёфаси кўзни қувонтирмайди. Реактив самолётда соатлаб учиб боряпмизу, пастда ҳамон бепоён қумликлар, бўзранг чанг барханлари, кумушсимон шўрхок ерлар кети узилмайди. Ҳамма ерда пахтакорнинг азалий душмани — шўр. Ерни ювиб, суғориш, Ўзбекистоннинг асосий бойлиги ва шон-шуҳрати бўлган пахта етиштириш учун қанчадан-қанча куч, техника ва сув керак бўлади!

Мана шу ҳадсиз саҳродан Хоразмнинг янги пойтахти — Урганчга йўл ўтади. Тўппа-тўғри ва текис йўл автомашина пассажирларига зерикарли манзарани кўрсатиб боради. Тўсатдан Урганч воҳаси бошланади. Бу ерда машҳур Ленин номли колхоз жойлашган.

Мўъжазгина шийпон, стол қўйилган, пастда тахта тўшама. Теварак-атрофда буюк Амударёнинг сувидан қониб ичган пахта пайкаллари. Чигит экиляпти, бу ерда ўтган йили ҳар гектар ердан 46 центнердан ҳосил кўтарган мирикор пахтакор Қурбонтурди Оллоназаров бригадаси деҳқончилик қиляпти.

Қурбонтурди тракторининг ёнидан жой бериб мени ўтказди. Бригаданинг ишлари ҳақида, оиласи ва дўстлари ҳақида ҳикоя қилиб берди, бу йил ҳар гектар ердан 55 центнердан ҳосил кўтараман деб мени ишонтирди. Дадил мўлжал!

Дарвоқе, Қурбонтурди ва Қизилқум саҳросида яшаб, меҳнат қилаётган бошқа ҳамма ўзбеклар рус тилини яхши билишаркан. Ўзбекистонда ҳар ҳафтанинг бир куни рус тили куни деб эълон қилинибди. Ўша куни республика коммунистларининг сардори йирик ёзувчи ва шоир Шароф Рашидовдан тортиб, биринчи синф ўқувчисигача ҳамма рус тилида сўзлашаркан.

Рус кишиси бўлган менга бу ҳол ғоят ёқимли ихтиродек туюлди. Айтгандай, бунинг нимаси ғайри-табиий? Ўзбекистонда Ватанимиздаги қарийб тўқсон миллат ва элатнинг вакиллари яшаб меҳнат қилмоқда. Айтиш мумкинки, бу ерда Иттифоқимизнинг қиёфаси «миниатюрада» акс этган. Ҳолбуки, бу миниатюранинг ўзи ҳам озмунча эмас — Ўзбекистонда 15,4 миллион аҳоли бор.

Ленин номли колхозга қайтиб, унинг раиси Сотим Қаландаров билан суҳбатлашайлик. Жуда камтарин, шарқликларга хос хушфеъл ва меҳмондўст бу киши бутун ҳаёти ўтган саҳрони севиб қолган. Ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил кўтариш мутлақо реал иш деб ҳисоблайди у.

Жазирама саҳрода колхоз ҳаваскорлик тўгарагининг концертини кўришга муяссар бўлдим. Қизларнинг ёрқин, ранго-ранг кийимлари, ўзига хос, қалбни ром этувчи халқ музикаси. Бир тафсилот: раққосалар шундай қумликда, шундай дала шийпонининг ёғоч қопламаси ёнида концерт беришди: саҳрода дарахт ҳам бамисоли сувдек олтинга тенг нарса.

Саҳронинг яна бир бебаҳо бойлиги — машҳур қоракўл ҳам олтин билан ўлчанади. Қоракўл бамисоли ўзбек замини каби қадимийдир. Азалдан бу ерга дунёнинг етти иқлимидан савдогарлар келишган. Камалак рангида жилоланувчи жингалак жунли кумушсимон, олтинсимон, қаҳрабо рангли терилар. Ҳаммасидан ҳам сур тери ошиб тушади. Уни қоракўлнинг шоҳи ҳам дейишади. Жигарранг олтин рангида товланувчи қоракўл тунда ажойиб кумуш рангда жилоланади. Асрлар бўйи яратилиб, кейинчалик йўқ бўлиб кетган қоракўл навларини тиклаш, яхшилаш, янгиларини яратиш учун озмунча меҳнат қилингани йўқ.

Баҳор қўйлар қўзилайдиган давр. Айниқса, Бухоро областининг Томди районида қўзилатиш муваффақиятли ўтди. Бу ерда жуда кўп машҳур қўйчивонлар меҳнат қилишади. Бултур улар ҳар юз совлиқдан 153 тадан қўзи олишди. СССР Олий Советининг депутати Қувониш Донбаев ва унинг ҳамкасблари — Сарсонбой Иваниев, Озарбой Бозорбоев, Абдибой Абдирамонов, Қултон Сибоев сингари қоракўлчилар ҳар юз бош совлиқдан икки юздан қўзи олдилар. Улкан муваффақият бу!

Соқов саҳрода бамисоли инсон меҳнатини шарафловчи монументдай қад кўтариб турган ажойиб Зарафшон шаҳрида ҳам бўлдим.

Гўшт етиштирувчи йирик чорвачилик комплекслари ҳисобланган Самарқанд чорвадорлари билан ҳам учрашдим. Бу ерда сўқимга боқилаётган қорамоллар вазни областнинг ўртача кўрсаткичидан 140 килограммдан ортиқ бўлиб, 500 килограммга етяпти. Сабзавоткорлар ва соҳибкорларнинг ишлари билан қизиқдим. Биргина Самарқанд районининг ўзида 12 Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин орденининг 23 кавалери меҳнат қилади.

Ҳа, бу ерда барча касб-кор кишилари ниҳоятда миришкор! Дарвоқе, Ўзбекистонда олтин ҳақида гапиришганида, бу сўзнинг кўчма маъносинигина эмас, айнан маъносини ҳам кўзда тутишади. Республика энг юксак ўлчовли — 99,99 олтин етказиб беради. Тўртта тўққиз рақамли олтин! Бундай олтинни кўрдим, уни қазиб олаётганлар билан танишдим, жилоланиб турган олтин қуймасини қўлимда ушлаб кўрдим.

Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари Абдувоҳид Каримов ҳақида ҳам сўзлаб бермоқчиман. Қаерда қийинчилик бўлса, қаердаги аҳволни яхшилаш лозим бўлса, уни ўша ерга юборишади. Бу ғайратли, ишчан, хушфеъл киши аҳволни яхшилайди ҳам. Унинг ҳамма нарсага қўли етади. Пахта ҳам, металл ҳам, Бухоро кўчаларидаги тартиб-интизом ҳам унинг назаридан четда қолмайди. Мана бир кичик, лекин қизиқ мисол. Тошкентлик ҳамроҳларим обком секретарининг ташаббуси билан шлак блоклардан ясалган хўмрайиб турувчи уйларнинг қиёфаси жонланганини эшитиб, ҳайрон бўлишди. Уйларнинг қиёфаси оддийгина қилиб жонлантирилди: Шарқ услубида ганчга ўймакорлик нақшлари туширилган плиталар балконларга рўзғор буюмлари билан бирга осиб қўйилган.

Ганч ҳақида икки оғиз сўз. Ўзбекистондаги минерал тошни шундай деб айтишади. Оппоқ, илиқ, нур ёғилиб туради ундан, миллий санъатнинг кўпгина дурдоналарига материал бўлиб хизмат қилади у. Ганч қўл бола, кишиларнинг кайфиятини, истагини яхши «ҳис этади». Қаерда бўлманг, ҳамма жойда маҳаллий меъморчиликнинг ажойиб намуналаридан бўлган ганчга ўйиб ёзишнинг гувоҳи бўласиз.

Техниканинг энг сўнгги ютуқлари асосида қурилган замонавий кон-металлургия комбинатини кўрдим. Комбинатнинг ёнида очилган карьерларни, кўз илғамас саҳрода пиллапоя бўлиб ётган ғаройиб пейзажни кўрдим. Ҳамма ерда ер қатламлари, қатламлар. Котлован тубида автомашиналар юрибди. Бу ерда кузовига экскаватор панжасидан ер жинсларини олиб, комбинатга элтаётган қудратли БелАЗ машиналари ишлайди. Комбинатда ер жинсларидан хилма-хил металларни олишади.

Комбинатда ҳам кўп ажойиб, синчков, ўз ишига берилган кишиларни учратдим. Корхонанинг бош директори Анатолий Анатольевич Петров экан. Бундан йигирма беш йил муқаддам у Москва билан хайрлашиб, завод қурилишидаги дастлабки қозиқларни қоққан, чодирда, коммунал квартирасида яшаган. Ҳозир миннатдор ўзбеклар уни «саҳро подшоси» деб улуғлашади. Айтишларича, Анатолий Анатольевични кўп марта Москвага чақириб, катта лавозимларни ваъда қилишган. Лекин у ўз тақдирини саҳро, комбинат, Ўзбекистон тақдирига боғлади. Петровни ёш мутахассислар — ўз ишини беҳад севувчи романтиклар қуршаб олишган. Улар қилаётган иш эса жуда улкан, ғоят истиқболли иш.

Такрор айтаманки, Ўзбекистон заминидаги кўп нарсалар кишини қувонтиради. Албатта, айниқса Шарқ одатига кўра нохуш нарсаларни мезбонларга айтиш одобдан эмас. Аммо бошқача кайфият уйғотувчи баъзи бир гапларни айтсам, ўзбек дўстларим мени маъзур тутишар.

Бу ерда муаммолар озмунча эмас. Баъзан ер ношудликдан ҳам шўрлаб қолади: қурувчилар иш ҳажми кетидан қувиб (бу ерда километрлаб каналлар, сув тармоқлари, сув тақсимлагичлар ва бошқа нарсаларни иш ҳажми деб юритишади), суғориш билан ирригациянинг бошқа-бошқа нарсалар эканлигини унутиб қўйишади. Ерни суғориш унчалик машаққатли иш эмас, канал қазиб, сув қўйсанг, тамом, вассалом. Аммо бу сувни қандай қилиб ушлаб туриш керак, уни қандай қилиб ҳосилга хизмат қилдириш кераклигини қурувчилар кўпинча ўйлашмайди. Натижада қимматли, ҳақиқатан ҳам олтинга тенг намлик саҳро қумларига сингиб кетади. Сув келаверади, ернинг усти эса шўрлаб ётаверади.

Серқуёш республиканинг мактаб ўқувчилари ва студентлари ҳақида ҳам алоҳида сўз юритишга тўғри келади. Ҳали уларга нормал ўқув йили бўлгани йўқ ва яқин орада шундай бўлиши ҳам гумон. Баъзан январь ойигача улар пахта теришади.

Еркин фонда бошқа қора доғлар ҳам бор. Келин учун қалин олиш ва бошқа ўтмишнинг сарқитлари ҳамон учраб туради.

Республика катта, мураккаб вазифаларни ҳал этмоқда. Дуч келинаётган муаммолар —юксалиш қийинчиликлари, ҳаракат, янги чўққиларга чиқиш муаммоларидир. Албатта бу муаммолар ҳал этилади. Ўзбек олтини унинг ҳамма кўринишларида энг юксак ўлчовли олтин бўлаверсин!

В. АФАНАСЬЕВ,

Тошкент — Москва.
[«Правда», 11 май].

Мусобақа кундалиги

ЗАНГОРИ ОЛОВ ЙЎЛЛАРИДА

Газ дарёларининг оқими йилдан-йилга кўпаймоқда. Бу эса истеъмолчиларнинг ўсиб бораётган талабларини қондиришда яхши натижалар бераётир.

Ўрта Осиё — Марказ ва Бухоро — Урал магистрал газ қувурларининг асосий участкаларига хизмат кўрсатаётган «Средазтрансгаз» бирлашмасининг коллективи юқорида эришган ютуқдан ташқари йил бошидан буён бир миллион кубометр газ тежаб қолди. Компрессор станциялари ускуналарининг мунтазам равишда ремонт қилинаётганлиги, техника янгиликларининг жорий этилаётганлиги транспортчиларга газ юбориб турадиган агрегатларни ишга туширишучун зарур бўлган ёқилғини сарфлашни камайтириш, шунингдек, газнинг кобуд бўлиш ҳолларини йўқотиш имконини берди. Бирлашма коллективи бу йил шу йўл билан 10 миллион кубометр газни тежашга қарор қилди.

* * *

Газ йўлларининг бунёдкорлари яқинда Наманган шаҳридан «Қўқимбой» совхози территориясига газ трубалари ётқизишни тамомладилар. Улар бу соҳадаги монтаж ишларини бир квартал илгари бажаришга муваффақ бўлдилар. Қисқа муддат ичида 12 километрлик газопроводни аъло сифат билан топширишга эришдилар. Шунингдек, унинг ички тақсимот шохобчаларида 12 километр масофада иш бажарилди.

Газ дарёларининг бунёдкорлари йил охиригача Худойбердиев номли ва «Дўстлик» совхозлари посёлкаларига «зангори олов» етказиб беришга қарор қилишган.

ҚУРУВЧИЛАР ШИЖОАТИ

Бекобод районининг колхозлараро механизациялашган кўчма колоннасининг азамат коллективи йилдан-йилга қурилиш ишлари суръати ва сифатини оширмоқда. Ўтган йили колонна иккита болалар боғчаси, бир қанча икки қаватли коттеж, иккита 16 квартирали уйни битказиб, муддатидан олдин топширишга муваффақ бўлган эдилар. Айни вақтда қурувчилар Ленин номли колхоз территориясида 600 ўринли клуб биносини, «Янги ҳаёт» посёлкасида кооператив уй-жой биноларини, колхозлараро пионер лагери, болалар боғчалари ва мактаб бунёд этмоқдалар. Суратда: колонна инженери Иброҳимжон Жонтўраев, участка бошлиғи Зиёдулла Турсунов, электр пайвандчи Валижон Тўхлибоевлар Ленин номли колхозда қурилаётган клуб биносининг навбатдаги ишларини муҳокама қилмоқдалар.

А. Авазов фотоси. [ЎзТАГ].

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК!

Республика бинокорлари ва монтажчилари май олди социалистик мусобақасида ўнинчи беш йилликнинг зарбдор тўртинчи йили плани ва қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларни бажариш ишида янгидан-янги меҳнат муваффақиятларига эришдилар.

Улар шу йилнинг тўрт ойи мобайнида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан асосий фондларни 16 процент кўп жорий этдилар ва капитал маблағларни анча кўп ўзлаштирдилар.

Шу вақт ичида Бекободдаги Ўзбекистон металлургия комбинатида электр билан пўлат эритиш соҳасида янги қувватлар, Самарқанд суперфосфат заводида аммофос ишлаб чиқаришнинг иккинчи навбати, Жиззахда йўл техникасини ремонт қилиш заводи ишга тушди; 14,1 минг гектар янги суғориладиган ер ўзлаштирилди, 375 минг квадрат метр уй-жой, 4800 ўқувчига мўлжалланган мактаблар, 3845 ўринли мактабгача болалар муассасалари, 180 ўринли касалхона, бир сменада 400 киши қатнайдиган поликлиника қурилди.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги, «Главташкентстрой», «Узглавводстрой», «Главсредазирсовхозстрой» ва «Узколхозстрой» қурилиш-монтаж ишлари планини бажардилар ва ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ўсишга эришишни таъминладилар.

Бу министрликлар ва трестларнинг пудрат ишлари тўрт ойлик плани бажарилишини қуйидаги маълумотлардан кўриш мумкин.

	1979 йил январь-апрель ойлари планининг бажарилиши	1979 йил январь-апрель ойларида 1978 йил январь-апрель ойларидагига нисбатан процент ҳисобида
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	95,7	98,0
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	104,0	113,0
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	93,1	101,0
«Главташкентстрой»	100,5	104,0
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	109,0	102,0
«Узглавводстрой»	106,0	104,0
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги	107,0	118,0
«Главсредазирсовхозстрой» [Ўзбекистон ССР территорияси бўйича]	104,0	103,0
«Узколхозстрой»	110,0	109,0

Шу билан бир қаторда ана шу кўрсаткичлардан кўриниб турганидек, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги қурилиш-монтаж ишларининг тўрт ойлик планини бажармади ва ўтган йилда эришилган даражага нисбатан ишлаб чиқариш суръатларини пасайтириб юборди. Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги бўйича ҳам тўрт ойлик план бажарилмади.

Рангли металлургия, химия ва нефть химияси, енгил, мебель ва пахта тозалаш саноати тармоқларида, «Узплодоовошчвинпром» ва бинокорлик материаллари саноатида қурилиш-монтаж ишларининг тўрт ойлик плани умуман бажарилмади. Шу йил ишга тушириладиган кўпгина қурилишларда ҳам иш қониқарли бораётгани йўқ. Қурилиш ишлаб чиқаришининг яхши ташкил қилмаганлиги, бинокорлик материаллари ва конструкциялари бир меъёрда етказиб берилмаётганлиги, шунингдек ишчи кучлари, моддий-техника ресурслари машина ва механизмлар етарли даражада жамланмаганлиги, бригада пудрати ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг аккорд-мукофот формаларини жорий этишнинг муҳимлигига етарли баҳо берилмаганлиги сабабли Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмасида капролактам ишлаб чиқаришда, Маржонбулоқ олтин рудаси ва Оҳангарон цемент комбинатларида, Бухоро нон заводи ва Гулистон ёғ-экстракция заводида, Олмалиқ кон-металлургия комбинати, «Ташсельмаш» заводида объектларни қуриш ва ишга тушириладиган бошқа объектларни бунёд этиш тўрт ойлик плани бажарилмади.

Бинокорлар ва монтажчилар ишга тушириладиган қурилишларда йўл қўйилган қолоқликни май—июнь ойларида тўлдириш юзасидан сира вақтни қўлдан бой бермай, конкрет тадбирлар комплексини ишлаб чиқишлари, ишчи кучларини ва моддий-техника ресурсларини биринчи навбатда иккинчи кварталда ишга тушириладиган объектларга жамлашлари, ишни қатъий тармоқ ва қўшма график асосида олиб бориш, бу ишни икки сменада, айниқса, қолоқ участкаларда эса уч смена ташкил қилиш, мусобақалашаётган коллективларга қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун зарур бўлган барча шарт-шароитларни яратиб бериш лозим.

Партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари кунлик, ўн кунлик ва ойлик топшириқларининг бажарилиши учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юборишлари, мусобақанинг кенг ошкоралигини ва унинг натижаларини таққослаб туришни ташкил этишлари, ҳамма жойдаги қурилишларда бригада пудратини жорий этишлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларнинг тажрибасидан фойдаланишлари керак.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари ишга тушириладиган қурилишлар штабларининг ишини активлаштиришлари, КПСС Марказий Комитети 1978 йил ноябрь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XII пленуми қарорлари асосида ишга тушириладиган барча қувватлар ва объектларнинг белгиланган муддатда ва муддатдан илгари сўзсиз фойдаланишга топширилишини таъминлаш учун раҳбарларнинг масъулиятини оширишлари лозим.

ЎН БЕШ РЕСПУБЛИКА ЭКРАНИ

АШХОБОД. (ТАСС махсус мухбири). Ям-яшил дов-дарахтларга бурканган Туркманистон пойтахти XII Бутуниттифоқ кинофестивалининг қатнашчилари ва меҳмонларини шодиёна кутиб олди. Кўп миллатли совет кинематографиясининг бу анъанавий кўриги 11 май куни Сиёсий маориф уйида тантана билан очилди.

Фестиваль ташкилот комитетининг раиси, Туркманистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбасари Р. А. Бозорова, СССР Кинематография давлат комитети раисининг ўринбосари Б. В. Павленок, СССР Кинематографчилари союзи правлениесининг секретари, СССР халқ артисти Е. С. Матвеев ва бошқалар йиғилиш аҳлини табрикладилар.

Ашхобод кинотеатрларида юздан ортиқ конкурс асарлари—бадиий фильмлар, болалар ва ёшларга аталган картиналар, мультипликацион, илмий-оммабоп ва ҳужжатли ленталар бир ҳафтадан зиёд намойиш этилади. Бу фильмлар замонамизнинг энг муҳим сиёсий ва социал проблемаларини тадқиқ этади, совет кишисининг маънавий шаклланиш жараёнини очиб беради, Ватанимиз тарихи саҳифаларини жонлантиради.

Тўртта конкурс жюриси энг яхши кинолентапарни медаллар ва дипломлар билан тақдирлайди. Ҳамма кинематографик касбларнинг вакиллари шу жюрига аъзо бўлиб кирган. Ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонлар мавзуини кино санъатида акс эттирганлик, ҳарбий-ватанпарварлик темасини очиб берганлик учун, энг яхши актёрлик дебюти, сценарий, режиссура учун махсус мукофотлар ҳам белгиланган.

Фестиваль — кинокўрикнинг ўзидангина иборат бўлиб қолмайди. Экран усталари республика бўйлаб сафар қилиб, меҳнаткашларнинг ҳаёти ва шонли ишлари билан, Туркманистоннинг кўп асрлик маданий ёдгорликлари билан танишадилар.

Кинофестиваль очилиши маросимида Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Ғ. Ғапуров, республиканинг бошқа раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

ҲАМЖИҲАТЛИК ВАЗИЯТИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико қирол Ҳусайн бин Талалнинг махсус вакили, Иордани Ҳошимитлар қироллиги ташқи ишлар давлат министри Ҳ. Иброҳимни 11 майда қабул қилди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат давомида Яқин Шарқдаги аҳволга ва СССР билан Иордания ўртасида ҳамкорликни ривожлантиришга доир масалалар юзасидан батафсил фикрлашиб олинди.

А. А. Громико шу куни Ҳ. Иброҳим шарафига зиёфат берди. Зиёфат вақтида дўстона қадаҳ кўтарилди.

(ТАСС).

АКТИВЛАР УЧРАШУВИ

11 май куни Калининградда СССР ва ПХР дўстлик жамиятлари активларининг учрашуви очилди. Польша — Совет дўстлиги жамияти делегациясига жамият бош правлениесининг раиси, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Я. Шидляк бошчилик қилмоқда.

Совет делегациясига эса Совет—Польша дўстлик жамияти марказий правлениесининг раиси, СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси А. П. Шитиков бошчилик қилмоқда.

(ТАСС).

РЕВОЛЮЦИЯ ФАЛСАФАСИ

В. И. ЛЕНИННИНГ «МАТЕРИАЛИЗМ ВА ЭМПИРИОКРИТИЦИЗМ» КИТОБИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

В. И. Лениннинг мазкур асари 1905—1907 йиллардаги рус революцияси мағлубиятга учрагандан кейин мамлакатда реакция кучайиб, революцион ҳаракатга қарши ҳужум авж олган бир даврда, шу жумладан, идеология соҳасида марксизмга қарши буржуа ва ревизионистик оқим намояндаларининг чиқишлари кучайган бир даврда яратилди. Владимир Ильич бу асарни Столипин реакцияси йилларида чет элда муҳожирликда ёзди ва 1909 йил май ойида босилиб чиқди. Асарда партиянинг назарий асосларини, яъни диалектик материализм фалсафасини ҳимоя қилиш ва янги босқичга кўтаришдек муҳим вазифа турар эди. Шу мақсадда В. И. Ленин дастлаб ишни буржуа фалсафасининг идеалистик ва ғайри илмий моҳиятини фош қилиб ташлашдан бошлади.

Бу даврда Ғарб мамлакатларида буржуа фалсафасининг янги оқимлари ва турлари юзага кела бошлади. Улар «эмпириокритицизм», «эмпириониз» номи билан ёки австриялик олим Э. Мах номи билан махизм деб аталарди. Махизмнинг кенг тарқалиб кетиш сабабларидан бири шу бўлдики, бу фалсафа ўзини табиёт илмидаги ютуқлар номидан, фан номидан чиқаётган фалсафа, деб эълон қилди ва ўзини фалсафа тараққиётининг энг юксак чўққиси, деб пропаганда қила бошлади. Яна шу нарсани ҳам эслатиб ўтиш керакки, Россиядаги баъзи социал-демократлар ҳам бу фалсафага хайрихоҳлик билан қараб, марксизм фалсафаси бўлган диалектик материализмни махизм «ютуқ»лари билан «тўлатиш»га ҳаракат қила бошладилар.

В. И. Ленин бу фалсафани танқид қилишни унинг ижтимоий ва гносеологик илдизларини очиб ташлашдан бошлади. Махизмнинг синфий моҳияти буржуазия манфаатларини ёқлашдан иборат бўлиб, янги ном билан аталиши (ёки фалсафадаги янги оқим сифатида юзага чиқиши эса фақат субъектив идеализмни янги шароитга мослаштиришга уринишдан иборат эди.

Эмпириокритицизм вакиллари ўз таълимотларини фалсафанинг асосий масаласи бўлган тафаккурнинг материяга бўлган муносабатидан мустақил турадиган материализм ва идеализм орасидаги курашга нисбатан «бетараф» фалсафа, деб эълон қилдилар.

В. И. Ленин бу уринишларни фош қилиб, фалсафа бундан икки минг йил олдингидай ҳозир ҳам партиявийдир, деган ғояни асослаб берди. Э. Мах фалсафасининг тарафдорлари XIX аср бошларида тарқалган епископ Берклининг субъектив идеализмнинг сўздагина, терминлардагина ўзгартирилган бир вариантини тарғибот қилмоқдалар, бу сўз моҳият эътибори билан чинакам идеализмнинг ўзидир, деб кўрсатди В. И. Ленин. Доҳийнинг бу фикрлари фақат махизм ва эмпириокритицизм танқиди бўлмасдан, балки умуман буржуа фалсафасининг реакцион моҳиятини очиб ташлашга қаратилган эди. В. И. Ленин махизм билан бир қаторда неокантчилик, неокритицизм, модернизм, спиритуализм, прагматизм каби қатор идеалистик таълимотларни тилга олади.

«Материализм ва эмпириокритицизм»нинг аҳамияти яна шундан иборатки, бунда В. И. Ленин фалсафий ревизионизмни танқид қилди ва шу жумладан рус ревизионистлари ғояларининг туб моҳиятини очиб берди.

В. И. Ленин материалистик диалектиканинг билиш назарияси, инъикос назариясидаги фалсафанинг бош масаласини ишлаб чиқишдаги аҳамиятини, марксистик гносеологиянинг материя, онг, сезги, борлиқ, практика сингари категорияларини тадқиқ қилди.

В. И. Лениннинг гносеология масалаларини ишлаб чиқишдаги бу улкан хизмати бутун фалсафа тарихини тадқиқ қилиш асосида, табиётшуносликдаги муваффақиятларни ва ишчилар синфи революцион ҳаракати тажрибаларини умумлаштириш асосида амалга оширилди.

«Фаннинг ҳамма бошқа соҳаларида бўлгани сингари, билиш назариясида ҳам, — деган эди В. И. Ленин,—диалектик тарзда фикр юргизмоқ керак, яъни билишимизни тайёр ва ўзгармас билиш, деб фараз қилмасдан, балки билишнинг билмасликдан қай тариқа юзага келишини, мукаммал ва аниқ бўлмаган билишнинг қай тариқа мукаммалроқ ва аниқроқ бўла боришини текшириб кўрмоқ керак». (В. И. Ленин. Тўла асарлар тўплами, 18-том, 113-бет).

Устоз инъикос назариясининг моҳияти ҳақида гапириб, биздан ташқарида нарсалар мавжуд, бизнинг тасаввурларимиз ва идрокимиз уларнинг образидир, бу образларни текшириш, ҳақиқийсини нотўғрисидан ажратиб олиш тажрибада амалга оширилади, деб таъкидлади.

Ҳозирги замон фани В. И. Лениннинг бу фикрларини тўла тасдиқлади. Мия фаолиятини ўрганиш инсон тафаккури асосида ётган физиологик жараёнларнинг бир талай қонуниятларини кашф этиш имконини берди.

Миянинг функционал қонуниятлари ҳақида гапирар эканмиз, унинг биосоциал система эканлигини қайд қилмоқ лозим. Маълумки, инсон мияси табиатнинг бир бўлаги сифатида биологик (физиологик) қонуниятларга бўйсунади, аммо айни бир вақтда у ижтимоий ҳаёт маҳсули ҳамдир. У бир вақтнинг ўзида социал қонуниятлар негизида ҳам ҳаракатга келади. Ана шу қонуниятлар диалектикасини тўла ҳисобга олиб ўрганилгандагина мия функциясининг моҳияти илмий жиҳатдан очиб берилади.

Лекин баъзи буржуа олимлари бунда биологик қонуниятларни бўрттиришга, унинг ижтимоий томонини эса иккинчи ўринга қўйишга уринмоқдалар. Бунинг оқибатида инсон психикасини талқин қилишда турли идеалистик ва метафизик таълимотлар юзага келди ва келмоқда. Масалан, француз биологи Моно инсон билан бошқа тирик организмлар орасида умуман ҳеч қандай тафовутлар йўқ, деб чиқмоқда. Э. Фрейд эса инсон фаолияти асосида, шу жумладан, руҳий ҳаёт негизида инстинктлар ётади, деган таълимотни илгари сурмоқда. Буржуа олимларининг бу уринишлари баъзан реакцион назарияларнинг келиб чиқишига сабаб бўлмоқда.

В. И. Лениннинг «Материализм ва эмпириокритицизм» асарида XIX аср охири ва XX аср бошларида табиёт илмида юзага келган кашфиётларга фалсафий анализ берилиб, улардан тегишли хулосалар чиқарилди. Шу даврда физика, химия, биология каби фанларда туб ўзгаришлар, янги назария ва ғоялар юзага келди. Атомнинг электронлардан иборатлиги, радиоактивлик ҳодисалари, рентген нурлари кашф этилиши етарли фалсафий тайёргарлиги бўлмаган баъзи олимларни эсанкиратиб қўйди. Уларнинг айримлари «материя йўқолди», шу билан материализмга ўрин қолмади, деб жар солдилар.

В. И. Ленин табиёт илмидаги бу кризиснинг асосий сабабларини очиб берди. Унинг фикрича, идеализм у ёқда турсин, ҳатто эски, яъни метафизик материализм ҳам табиётшуносларга тўла ёрдам бера олмайди, фақат диалектик материализм билан қуролланган олимларгина тўғри хулосалар чиқариши мумкин. В. И. Ленин илгари сурган энг муҳим ва принципиал хулосалардан бири мана шу эди.

В. И. Ленин XIX аср охири, XX аср бошларида фандаги туб ўзгаришларни табиётдаги энг янги революция, деб атади. Шу революция ҳозирги даврда ҳам давом этмоқда ва янада ривожланмоқда.

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш юзасидан социалистик мусобақанинг 1979 йил 1 майгача бўлган якунларини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқларини қуйидагиларга бердилар:

— **Қашқадарё областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ Ғойибов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Элбоев, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Жабборов). Бу область гўшт тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 120,3 процент, шу жумладан апрель ойида 7,8 процент, сут тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 82.5 процент, шу жумладан апрель ойида 21,2 процент, тухум тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 90,3 процент, шу жумладан апрель ойида 20 процент, жун тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 20,7 процент бажарган. Байроқ Сурхондарё областидан олиб берилади;

— **Наманган областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ Камолов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Обидшоев, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Матмусаев). Бу область апрель ойида энг кўп ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 89,5 процент, сут тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 70 процент, тухум тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 97 процент, жун тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 42 процент бажарган. Байроқ Қорақалпоғистон АССРдан олиб берилади;

— Сурхондарё областининг **Қумқўрғон районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Алматов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Жумаев, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Шукуров) Бу район апрель ойида юксак ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 166 процент, сут тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 100 процент, тухум тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 122 процент, жун тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 10,2 процент бажарган. Байроқ Фарғона областининг Ленинград районидан олиб берилади;

— Андижон областининг **Бўз районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Эминов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Рустамов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Аҳмадалиев). Бу район апрель ойида юксак ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 167,7 процент, сут тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 72 процент, тухум тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 144 процент, жун тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 42 процент бажарган. Байроқ Андижон областининг Комсомолобод районидан олиб берилади;

— Хоразм областининг **Боғот районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Мадаминов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Бобиддинов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Аҳмедов). Бу район апрель ойида яхши ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 97,8 процент, сут тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 89,3 процент, тухум тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 141 процент, жун тайёрлаш ярим йиллик ҳажмини 68,2 процент бажарган. Байроқ Жиззах областининг Октябрь районидан олиб берилади;

— Қорақалпоғистон АССРнинг **Беруний районидаги «Правда» колхозига** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Файзуллаев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ваисов). Бу колхоз апрель ойида энг юксак ўсишни таъминлаган ва давлатга гўшт сотиш ярим йиллик ҳажмини 172 процент, сут сотиш ярим йиллик ҳажмини 76,7 процент, тухум сотиш ярим йиллик ҳажмини 65 процент бажарган. Байроқ Самарқанд областининг Нарпай районидаги Ленин номли колхоздан олиб берилади;

— Тошкент областининг **Ғалаба районидаги «Победа» колхозига** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Пак, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Қолтурсунов). Бу колхоз апрель ойида юксак ўсишни таъминлаган ва давлатга гўшт сотиш ярим йиллик ҳажмини 107,6 процент, сут сотиш ярим йиллик ҳажмини 79 процент, тухум сотиш ярим йиллик ҳажмини 190,9 процент бажарган. Байроқ Қашқадарё областининг Тошкент районидаги Ильич номли колхоздан олиб берилади;

— Бухоро областининг **Пешку районидаги Жданов номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Элов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Мирзаев). Бу колхоз апрель ойида юксак ўсишни таъминлаган ва давлатга гўшт сотиш ярим йиллик ҳажмини 181 процент, сут сотиш ярим йиллик ҳажмини 66 процент, тухум сотиш ярим йиллик ҳажмини 142 процент бажарган. Байроқ Қашқадарё областининг Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозидан олиб берилади;

— Сурхондарё областининг **Сариосиё районидаги «Коммунизм» совхозига** (директори ўртоқ Омонов, партия комитетининг секретари ўртоқ Маллаев, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Хуррамов). Бу совхоз давлатга гўшт топшириш ярим йиллик ҳажмини 133 процент, сут топшириш ярим йиллик ҳажмини 129 процент бажарди, бу эса ўтган йилдагига қараганда анча кўпдир. Байроқ Бухоро областининг Ромитан районидаги «Ромитан» совхозидан олиб берилади;

— Жиззах областининг **Бахмал районидаги «Рассвет» совхозига** (директори ўртоқ Сулаймонов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Саримсоқов, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Қаршиев). Бу совхоз апрель ойида юксак ўсишни таъминлаган ва гўшт етиштириш ҳамда давлатга топшириш тўрт ойлик планини 132 процент, шу жумладан апрель ойи планини 200 процент бажарган. Байроқ Хоразм областининг Хива районидаги хўжаликлараро бўрдоқичилик корхонасидан олиб берилади;

— Қашқадарё областининг **Шаҳрисабз зотли парранда хўжалигига** (директори ўртоқ Ильяз ўғли Мажид, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Очилова, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Сайфулина). Бу хўжалик давлатга тухум топшириш ярим йиллик планини 123,7 процент, шу жумладан апрель ойи планини 180 процент, парранда гўшти топшириш ярим йиллик планини 181,3 процент, шу жумладан апрель ойи планини 185,2 процент бажарган. Байроқ Жиззах областидаги Ғаллаорол паррандачилик фабрикасидан олиб берилади;

— Фарғона область **Фарғона районидаги «Узплодоовощвинпром» аграр-саноат бирлашмасига қарашли У. Юсупов номли совхозга** (директори ўртоқ Муҳиддинов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Эралиев, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Раҳимов). Бу совхоз апрель ойида юксак ўсишни таъминлаган ва давлатга гўшт топшириш йиллик планини 185 процент, сут топшириш ярим йиллик планини 83 процент, тухум топшириш ярим йиллик планини 95 процент бажарган. Байроқ Наманган областининг Янгиқўрғон районидаги «Заркент» совхозидан олиб берилади;

— Жиззах областининг **Мирзачўл районидаги «Главсредазирсовхозстрой»га қарашли Сегизбоев номли совхозга** (директори ўртоқ Жунусбеков, партия комитетининг секретари ўртоқ Номозов, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Обилдиев). Бу совхоз давлатга гўшт топшириш ярим йиллик планини 150 процент, сут топшириш ярим йиллик планини 66 процент бажарган. Байроқ Қашқадарё областининг Қарши районидаги «Москва» совхозидан олиб берилади;

— Ўзбекистон ССР Балиқчилик хўжалиги давлат комитетининг **Хоразм балиқчилик комбинатига** (директори ўртоқ Жабборов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Хўжаев, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Юсупов). Бу комбинат балиқ овлаш тўрт ойлик планини 108,9 процент, балиқ маҳсулотлари етказиб бериш планини 121,9 процент, фойда олиш планини 105,7 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш планини 119,3 процент бажарган. Байроқ Самарқанд балиқчилик комбинатидан олиб берилади;

— Фарғона область Қува **район матлубот союзининг бўрдоқичилик хўжалигига** (район матлубот жамияти правлениесининг раиси ўртоқ Каримов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Хошимов, райПО касаба союз комитетининг раиси ўртоқ Охунова, бўрдоқичилик хўжалигининг директори ўртоқ Сиддиқов). Бу хўжалик молларни бўрдоқига боқиш тўрт ойлик планини 116 процент, гўшт етиштириш планини 138 процент, молларни семиртириш планини 355 процент бажарган. Байрок Сирдарё областидаги Боёвут район матлубот союзининг бўрдоқичилик хўжалигидан олиб берилади.

ТЎЛИҚ ГЕКТАРЛАР

ОҚҚЎРҒОН. Султон Сегизбоев номли совхоз пахтакорлари баҳорнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиб, чигит экишни тез ва соз ўтказишди. Айни кунларда хўжаликда бўлган киши бир текис ундириб олинган ғўзаларга ишлов берилаётганлигининг гувоҳи бўлади. Хўжалик пахтакорлари районда биринчи бўлиб ғўза ниҳолларини парвариш қилишга киришдилар.

Совхозда юқори центнерчилар сафи кенгайиб бормоқда. Насиб Дурсунов, Юсуф Нишонов, Раҳмон Файзуллаев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадалар қосилдорликни гектар бошига 45—50 центнерга етказишга аҳд қилганлар. Айни кунларда бу бригадаларда ғўзаларга ишлов бериш намунали олиб борилляпти.

Т. ЗОКИРОВ.

Фанда кескин ўзгаришлар билан бирга янгидан-янги илмий соҳалар пайдо бўлмоқда. Атом заррачаларининг чуқур ва кенг кўламда ўрганилиши, генетик тушунтириб берилиши, космоснинг забт этилиши, электрон саноатининг ривожланиши, сунъий буюмларнинг химиявий йўллар билан яратилиши ва ҳоказолар бунга мисол бўла олади. Мана шу жараёнлар ўзининг чуқур анализини кутмоқда, ҳар томонлама фалсафий умумлаштиришни талаб қилмоқда. Ф. Энгельс ибораси билан айтганда, «табиёт илмидаги ҳар бир янги давр очувчи кашфиёт билан материализм ўз шаклини ўзгартириши керак».

Ҳозирги кунда физика фанининг ютуқлари муносабати билан А. Эйнштейннинг нисбийлик назарияси атрофида, квант механикаси, элементар заррачалар физикаси, ядро физикаси атрофида материализм ва идеализм орасида кескин кураш бошланиб кетди. Молекуляр биология, генетика, олий нерв фаолияти физиологияси каби фанларда ниҳоятда муҳим фалсафий масалалар илгари сурилмоқда. Масалан, ирсиятни тушунишда биологик ва ижтимоий қонуниятлар муносабати, физиологик ва руҳий воқеалар диалектикаси, биосинтез билан боғлиқ бўлган масалалар, ҳозирги даврда идеалистик таълимотларнинг шаклларидан бўлган витализм ва социал дарвинизмга қарши, метафизика ва догматизмга қарши бошланган ғоявий курашлар шулар жумласидандир.

В. И. Ленин ўз китобида тарихий материализм масалаларига ҳам катта эътибор берди. Марксгача бўлган материализмнинг камчиликларидан бири — унинг ижтимоий ҳаётни илмий тушунтириб бера олмаганлигида эди. Фақат тарихни материалистик тушунишнинг кашф этилишигина материализмнинг бу чекланганлигини бартараф этди. Буни К. Маркс ва Ф. Энгельс амалга оширар экан, жамият ҳаётини илмий тафсилотига биринчи бўлиб материалистик диалектикани татбиқ этдилар ва шу билан социологияни фанга айлантирдилар. Ўша даврда баъзи ревизионистлар тарихий материализм категорияларини вульгарлаштириш йўлига ўтган эдилар. Масалан, Базаров ижтимоий онг материянинг бир шакли деган марксизмга зид ғояни илгари сурган эди. В. И. Ленин бундай қарашларнинг хато эканлигини кўрсатиш билан бирга, ижтимоий онгнинг асосий моҳиятини очиб берди. Ижтимоий онг ижтимоий турмушнинг акси сифатида моддий бўлмасдан, балки идеал нарсадир. Шу маънода у иккиламчидир. Кишилар санъат, фан, фалсафа, адабиёт ва ҳоказолар билан шуғулланиш учун олдин озиқ-овқатга, уй-жой каби моддий шароитларга эга бўлишлари керак, чунки ижтимоий турмуш онгни белгилайди. Жамиятдаги сиёсий, эстетик, диний, фалсафий қарашлар моддий муносабатларнинг аксидир. Бундай фикрлар, В. И. Ленин таъбирича, тарихни материалистик тушунишнинг мағзи ҳисобланади.

В. И. Лениннинг диалектик материализмни ривожлантиришдаги бебаҳо хизматларидан яна бири шу бўлдики, у фалсафадаги партиявийлик принципини ишлаб чиқди.

Маълумки, махчилар, эмпириокритиклар ўз таълимотларини партиясиз фалсафа деб эълон қилган эдилар. В. И. Ленин бу уринишлар қуруқ сафсатадан иборат эканлигини, «партиясизлик» эса ниқоб, буржуа файласуфлари муайян партияга, идеализмга мансублигининг бир шакли эканлигини исботлаб берди.

Ҳозирги даврда В. И. Лениннинг бу таълимоти ниҳоятда муҳим методологик аҳамият касб этмоқда. Маълумки, партиявийлик принципи совет фани ривожида, санъат ва адабиёт тараққиётида, буржуа идеологиясини танқид қилишда, антикоммунизмга қарши курашда Коммунистик партиянинг ўткир қуроли бўлиб хизмат қилмоқда.

Б. ИСМОИЛОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ БИРДАМЛИГИ СОВЕТ КОМИТЕТИНИНГ БАЁНОТИ

Совет жамоатчилиги Исроил ҳарбийларининг ва унинг Ливандаги ҳомийларининг шу мамлакатни бўлиб ташлаш, фаластинликлар лагерларидаги тинч аҳолига ва унда истиқомат қилувчиларга қарши янги агрессив ҳаракатларидан қаттиқ ғазабга келди. Кишиларни қириб ташлашнинг ваҳшиёна воситаларидан фойдаланаётган Исроил армиясининг мунтазам қисмлари террорчиликни давом эттирмоқда. Шунинг натижасида тамомила бегуноҳ гражданлар — хотин-қизлар, қариялар, болалар ҳалок бўлмоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Исроилнинг жанубий Ливандаги интервенциясини муҳокама қилаётган бир пайтда унинг ҳукмрон доиралари бундай ҳаракатларни амалга ошираётганликлари эътиборни ўзига жалб этади. Бу воқеалар мустақил Ливаннинг жанубий қисмида қўғирчоқ ҳукумат тузилади, деб эълон қилинган бир пайтда содир бўлаётганлиги ҳам бежиз эмас, албатта. Бу қўғирчоқ ҳукумат очиқдан-очиқ Исроил найзасига суяниб, Тель-Авивнинг босқинчилик мудаоларига хизмат қилади.

Исроил агрессиясининг кучайганлиги Вашингтонда Бегин билан Садат ўртасида тузилган ва барча араб халқлари ҳамда тинчликсевар кучлар рад этган сепарат шартноманинг бевосита оқибати эканлиги ҳеч ким учун сир эмас. Ливанда бўлган воқеалар бу тил бириктириш Исроил агрессорларининг босқинчилик иштаҳасини очиб юборганлигини исбот этмоқда, холос.

Совет кишилари Исроил ҳарбийларининг ливанликлар ва фаластинликларга қарши ваҳшиёна ҳаракатларини қатъиян қораламоқда ва бундай ҳаракатларнинг тўхтатилишини талаб этмоқда. Совет кишилари Ливан халқининг, Ливан қонуний ҳукуматининг ўз мамлакати суверенитети ва миллий мустақиллигини таъминлаш, унинг территориал бутунлигини сақлаб қолиш йўлидаги курашини қўллаб-қувватлайди.

Яқин Шарқдаги хатарли кескинлик ўчоғини тугатиш учун фақат битта йўл бор. У ҳам бўлса ҳукмронлик ва босқинчилик сиёсатидан воз кечиш, шу райондаги барча халқларнинг ташқаридан ҳар қандай аралашувсиз мустақил яшашга бўлган ҳуқуқларини ҳурмат қилиш йўлидир. Исроил қўшинларини улар оккупация қилиб олган барча араб территориясидан тамомила чиқариб юбориш ва Фаластин араб халқининг қонуний миллий ҳуқуқларини таъминлаш асосидагина бу районда адолатли ва мустаҳкам тинчлик ўрнатилиши мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

ИЛҒОР ТАЖРИБА МАРКАЗИ

МПЛА — Меҳнат партиясининг марказий матбуот органи — «Жорнал ди Ангола» газетаси чиқарган мақолада Ангола Халқ Республикасида пахтачиликни ривожлантириш истиқболлари ҳақида гапирилади. Анголадаги анъанавий пахтачилик районлари — Иколу ва Бенгуда пахтазорлар анча кенгайтирилганлиги ҳақида хабар берилади. Газетанинг ёзишича, бу районларда шу йил 3000 гектар ерда пахта етиштирилади. Бу Ангола мустақилликка эришгунига қадар бўлган пахта майдонларидан анча кўпдир.

Умуман мамлакатда, шунингдек юқорида айтилган районларда пахта етиштиришни кўпайтиришда, жумладан экспериментал пахтачилик маркази — Анг-Занга муҳим роль ўйнамоқда, деб таъкидлайди газета. Ангола мутахассислари билан совет мутахассислари ёнма-ён туриб ишлаётган бу марказ ҳақиқий илғор тажриба мактаби бўлиб қолди. Тажриба далаларида ҳар хил пахта навлари етиштирилиб, ҳозирги замон фани ва техникаси эришган ютуқлар амалда қўлланилибгина қолмай, ҳосил етиштиришни кўпайтириш ва ҳосилдорликни ошириш резервлари ва имкониятлари ҳам излаб топилмоқда. Анг-Зангада Ўзбекистондан борган бир группа мутахассислар ишламоқда. Улар бу ерда бир неча йилдан бери «Тошкент-1» ва «108-Ф» навларини ўстирмоқдалар. Бу ғўзалар Ангола ерида мисли кўрилмаган ҳосил — гектар бошига 40 центнер ва ундан кўп пахта бермоқда.

«Жорнал ди Ангола» газетаси бундай деб ёзади: «...мамлакатимиз тарихида илк бор февраль ойида пахта терилди. Бир далада пахта терилиб турган пайтда унинг ёнидаги далада ғўза ягана қилиняпти ва чопиқ қилинмоқда. Ундан кейинги далада эса ер ҳайдалиб экишга тайёрланяпти. Шундай қилиб, ўзига хос «пахта конвейери» вужудга келяпти. Булар Ангола Халқ Республикаси пахта етиштиришни кўпайтириш учун катта агрономик ва табиий ресурсларга эга эканлигини билдиради».

(ТАСС).

ЮКСАК БАҲО

ВАШИНГТОН, 11 май. (ТАСС). Бу ерда, СССРнинг АҚШдаги элчихонасида Америка жамоат арбоби А. Хаммерга СССР халқ рассоми Н. В. Томский ишлаган скульптура портретини Л. И. Брежнев номидан топшириш маросими бўлди.

Леонид Ильич йўллаган мактуб ўқиб эшиттирилди. Мактубда А. Хаммерга самимий салом ва унинг Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқаларни кенгайтиришга қаратилган олижаноб фаолиятида муваффақиятларга эришувини тилаб, билдирган истаклар йўлланган.

«Совет халқи, — дейилади мактубда, — Сизнинг СССР билан АҚШ ўртасидаги яхши муносабатларни ривожлантириш ва чуқурлаштириш соҳасидаги кучгайратингиз ва хилма-хил ташаббусларингизни юксак қадрлайди».

А. Хаммер совғани ола туриб, Леонид Ильич Брежневга қизғин ташаккур изҳор қилди. «Мен Владимир Ильич Ленин билан учрашувимни унутганим йўқ, — деди у рус тилида. — Лениннинг ишини Леонид Ильич давом эттирмоқда. Агар дунёдаги икки энг катта мамлакат — Совет Иттифоқи билан Америка маданият соҳасидагина эмас, сиёсат ва савдо-сотиқ соҳасида ҳам ҳамкорлик қилса, у ҳолда бутун дунёда тинчлик таъминланади.

Мен Леонид Ильичга яна бир бор чин қалбдан миннатдорчилик билдириб, унга қизғин салом ҳамда тинчлик ва дўстлик тилаб, энг эзгу истакларимни йўллайман».

ХИТОЙ ҚАМОҚХОНАЛАРИДА

«Нью-Йорк таймс» газетаси Хитойдан олинган ва у ердаги Пекин режимининг сиёсий мухолифлари ташланган ва ташланаётган Цзиньчэн қамоқхонасида ҳукм сураётган ғайри инсоний шароитларни тасвирловчи материалларни эълон қилмоқда.

Режимнинг юқори мансабли сиёсий мухолифларига аталган Цзиньчэн қамоқхонаси ташқи дунёдан бутунлай узиб қўйилган. Уч метр қалинликдаги ғиштин деворлар ичкарисида қандай даҳшатлар содир бўлаётганини камдан-кам тирик қоладиган маҳбусларнинг ўзлари, шунингдек ёши 20 дан ошмайдиган зиндонбонлар ва қамоқхонани бошқарувчи жамоат хавфсизлиги министрлигининг ходимлари биладилар.

Қамоқхона ходимларининг ўзбошимчалиги ва қаттоллиги сабабли ҳамма категориядаги маҳбуслар ўзларига тегишли арзимас овқатни ҳам камдан-кам оладилар. Овқатдан маҳрум қилишгина эмас, овқатнинг ўзи ҳам жазолаш методи бўлиб хизмат қилади. Бу методларнинг оддий ва енгилларидан бири шундан иборатки, маҳбус аввал обдон оч қолдирилади, сўнгра унга «онлик ҳақи» тариқасида бир тоғорача сереғ угра берилади. Бундай таом билан «сийланган» маҳбусларнинг ўндан тўққизи қаттиқ қорин оғриғига дучор бўлади, натижада улар яна овқатдан воз кечишга мажбур бўладилар.

Маҳбусларнинг жуда кўпчилиги ёлғиз камераларга қамаб қўйилади. Уларга фақат бир ёнини босиб, бетини деворга қаратиб ухлашга рухсат берилади.

Қамоқхонада «умумий камералар» ҳам бор. Улар тор ва совуқ, шипи паст, уларнинг ҳар бирида 14 нафар сиёсий маҳбус бўлади. Уларни ҳеч қачон камерадан чиқармайдилар. Улар шу ерда овқатланадилар ва ухлайдилар. Чор атроф ҳаддан ташқари ифлос. Одамлар қаттиқ ернинг ўзида ухлайдилар. Бундай вазиятда тутқунлар касалга чалиниб, ўлиб кетиши ажабланарли эмас. Шафқатсиз қийноқлар, шу жумладан баданига қиздирилган темир босиш, кўп соатлаб осиб қўйиш кишининг тезроқ ўлишига олиб боради.

Бундан ташқари тутқунлар алоҳида маккорона қийноқларга ҳам солинади. Масалан, бир неча кеча-кундуз давомида уларга шу қадар ёруғ чироқларнинг нури қаратиб қўйиладики, натижада улар ақлдан оза бошлайдилар.

Жазонинг яна бир тури шундан иборатки, ҳар қандай жисмоний машқ, ҳатто камерада оддий ҳаракат қилиш ҳам тақиқланади, камеранинг ҳажми одатда эни бир метр, узунлиги уч метр бўлади. Бундай тақиқлашлар бир неча кундан тортиб олти ойгача чўзилади, шундан кейин тутқунлар юриш қобилиятидан маҳрум бўладилар.

Одамларнинг иродасини бутунлай букиб ташлаш учун Цзиньчэн қамоқхонасида замонавий қийноқ асбоблари ишга солинади. Сўроқлар вақтида чидаб бўлмайдиган бош оғриғи қўзғайдиган қандайдир сирли асбобдан фойдаланилади. Ўхтин-ўхтин такрорланиб турадиган бундай қийноққа солишлар тутқин ўзига тўнкалган ҳамма жиноятларга иқрор бўлмагунча давом эттирилиб беради.

Мушт билан калтаклаб ва оёқ билан тепкилаб маҳбусни қор қонга белаш ва ҳушидан кетгунча қийнаш — Цзиньчэн қамоқхонасидаги жазонинг энг кўп тарқалган туридир.

«Нью-Йорк таймс» газетаси Цзиньчэн қамоқхонасининг собиқ тутқунлари орасида Пекиннинг собиқ ҳокими Пэн Чжэнни, Тибет диний арбобларидан бирини тилга олади, ҳозир эса «тўртлар шайкаси», шу жумладан Мао Цзэдуннинг тул қолган хотини Цзян Цин ҳам борлигини айтади.

«Нью-Йорк таймс» газетаси Хитойда яширин тарзда чиқарилаётган «Таньсо» журналининг газета ходимлари қўлига тушиб қолган сонида эълон қилинган материалларни мисол қилиб келтиради: «баъзи кишилар бу ишларнинг ҳаммаси ўтмишда қолиб кетган, деб айтмоқдалар, дейилади ўша журналнинг хабарида. — «Тўртлар шайкаси» тор-мор этилгандан кейин давлат қонунлари қабул қилинади ва шу қонунларга биноан иш кўрилади, деб ваъда қилган эди. Аммо бу умидлар рўёбга чиқиши мумкин эмас, чунки айрим кишилар феодал истибдод оғуси билан заҳарланганлар ва қонунни ўз қўлларидан чиқармайдилар. Уларда инсонпарварлик туйғусидан асар ҳам йўқ. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **КОБУЛ.** Афғонистон ҳукуматининг Ғарб пропагандаси таъсири остида мамлакатни тарк этган афғонларни авф этиш тўғрисидаги баёнотини афғон халқи кенг қўллаб-қувватлади. Мамлакатнинг кўпгина районларида ҳукумат баёнотини қўллаб-қувватлаш юзасидан оммавий митинг ва намойишлар ўтказилмоқда.

◆ **АДДИС-АБЕБА.** Эфиопия пойтахтида Африка мамлакатлари транспорт ва алоқа министрларининг биринчи конференцияси очилди. Конференцияда қитъадаги деярли 40 давлатнинг вакиллари иштирок этмоқдалар. (ТАСС).

ХАЛҚАРО БИРДАМЛИК

ПАРИЖ, 12 май. (ТАСС мухбирлари). Кеча кечқурун Париж яқинидаги Бобиньи шаҳридаги Пабло Неруда номли залда ўтказилган оммавий митинг турли мамлакатлар коммунистлари халқаро бирдамлигининг тўлқинлантирувчи намойишига айланди. Бобиньи меҳнаткашлари Франция Компартияси XXIII съездида ҳозир бўлган бир қанча қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг вакилларини, шу жумладан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев бошчилигидаги КПСС делегациясини самимий кутиб олдилар.

ФКП Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитет аъзоси Этьен Фажон чет эллик меҳмонларни самимий табриклади. У қуйидагиларни таъкидлади: ҳамма қардош партиялар империализмга қарши, социал тараққиёт учун, миллий мустақиллик, тинчлик, демократия ва социализм учун курашда халқаро бирдамлик риштлари билан бирлашгандир. Биз Совет Иттифоқининг буюк тарихий ва сиёсий йўлини юксак қадрлаймиз, деди у. Улуғ Октябрь социалистик революцияси одамни одам эксплуатация қилувчи капиталистик системага биринчи ва ҳал қилувчи зарба урганлигини биз унутганимиз йўқ ва ҳеч қачон унутмаймиз.

Давомли қарсаклар билан кутиб олинган Б. Н. Пономарев митингда нутқ сўзлади.

У Франция коммунистларига, меҳнаткашларига КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг қардошлик саломи ва эзгу истакларини топширди.

Биз партиянгизнинг Бош секретари ўртоқ Ж. Маршенинг докладини эътибор бериб мароқ билан тингладик, деди у. Совет коммунистлари ФКП фаолиятига ғоят қизиқиб қарамоқдалар. Зотан биз Франция халқининг ҳаётий манфаатлари йўлидаги, демократия ва социализм йўлидаги курашда сизларга катта муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС делегациясининг бошлиғи КПСС, совет халқи қандай ишларни бажараётганликлари тўғрисида гапириб берди. Эндиликда, деб уқтирди у, бизнинг жамиятимиз ўз ривожининг шундай босқичига қадам қўйдики, бунда социалистик тузумнинг мавжуд жуда катта имкониятлари тобора тўлиқ ва ҳар жиҳатдан намоён бўлмоқда.

Бу ҳол мамлакат билан халқ ҳаётининг ҳамма соҳаларига — шаҳар ва қишлоққа, экономикага, аҳолининг турмуш даражасига, фан, маданият, санъатга, ижтимоий ва сиёсий проблемаларга тааллуқлидир.

Мамлакатимиздаги қурилишнинг беқиёс кенг кўламлари, иқтисодий тараққиётимизнинг барқарор суръатлари, аҳоли кенг оммасининг дунёда энг юқори маълумот даражаси — буларнинг ҳаммаси яққол кўриниб турган фактлардир, лекин энг адолатли, энг инсонпарвар ва энг демократик тузумни, меҳнат аҳлига унинг шахсини ҳар томонлама камол топтириш учун зарур имкониятларни таъминлаб берадиган тузумни барпо этиш — бутун ривожимиз бўйсундирилган мақсаднинг бош вазифасидир.

Ҳамма нарса инсон бахт-саодати учун. Ҳамма нарса инсон учун — бу талаб совет жамиятининг асосий, белгиловчи қонуни бўлиб қолмоқда. Шу боисдан ҳам 1974—1978 йилларда бизнинг мамлакатимизда бевосита халқ фаровонлиги йўлида аввалги беш йилдагига қараганда қарийб учдан бир ҳисса кўп маблағ сарфланганлиги табиийдир.

Ҳар бир совет кишиси у бугун кечагидан яхшироқ яшаётганлигини, эртага эса бугунгидан ҳам яхшироқ яшашини билади.

Халқимиз қўлга киритган нарсаларнинг ҳаммасига, деб таъкидлади нотиқ, марксизм-ленинизм асосида, бу буюк таълимотга садоқатини унинг асосий ғояларини муттасил ижодий ривожлантириш билан қўшиб олиб борган ҳолда эришди.

Совет Иттифоқи тинчликсевар ташқи сиёсатини изчиллик билан ўтказаётганлигини халқларнинг кенг оммаси яққол кўриб турибди, деди сўнгра Б. Н. Пономарев. Бу сиёсат социализм табиатининг ўзидан, у ўзининг олдига қўяётган олижаноб мақсадларидан келиб чиқади. КПСС уруш хавфига ва унга тайёргарлик кўришга қарши, халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги учун собитқадамлик билан актив курашиб, шу билан коммунистик ҳаракатнинг, бутун ишчилар ҳаракати ва демократик ҳаракатнинг тинчлик ва социал тараққиёт йўлидаги муштарак курашига ҳам ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Худди шу вазифа доимо давлатимиз ташқи сиёсий фаолиятининг марказида турибди. Хоҳ оддий қуроляроғлар билан, хоҳ ядро қуроллари билан қуролланиш пойгасини тўхтатишга қаратилган шу қадар кўп катта ташаббусларни жаҳондаги биронта мамлакат ҳам Совет Иттифоқи сингари таклиф этгани йўқ. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев кескинликни юмшатиш ва мустаҳкам тинчлик йўлида ҳормай-толмай кураш олиб бормоқда.

Европада жуда кўп нарса мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг ривожлантирилишига боғлиқдир. Яқинда олий даражада ўтказилган Совет — Франция музокаралари бу муносабатларни ривожлантиришда янги катта қадам бўлди. Кескинликни юмшатиш ва тинчлик фойдасини кўзлаб, СССР билан Франция ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришнинг Москвада имзоланган программаси Европадаги аҳволга ва умуман халқаро муносабатларга хайрли таъсир ўтказиши лозим. Музокаралар давомида қабул қилинган мана шу ва бошқа муҳим ҳужжатлар Совет — Франция ҳамкорлигига янги омил бағишлаши керак.

Совет ва Француз коммунистларини, деди пировардида Б. Н. Пономарев, қадимий ва мустаҳкам дўстлик ҳамда бирдамлик риштлари бирлаштиргандир. Бизнинг партияларимиз ҳозирги замоннинг туб проблемаларига нисбатан позицияларнинг муштараклиги билан бирлашгандирлар. Тарих ва ҳозирги замон, бизнинг ўтмишда ва ҳозирги вақтда биргаликда олиб бораётган курашимиз совет ва француз халқларининг бахт-саодати, тинчлик ва социализм манфаатлари йўлида КПСС билан ФКП ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун пухта негиз яратди.

КПСС делегациясининг бошлиғи ҳозир бўлган кишиларнинг гулдурос қарсаклари остида В. И. Ленин портретини француз коммунистларига туҳфа қилди.

Ю. ЛОПАТИН,
Е. КОРЖЕВ.

БУТУН ИНСОНИЯТ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ВАШИНГТОН, 11 май. (ТАСС). Стратегик қуролларни чеклаш тўғрисида Совет Иттифоқи билан Америка ўртасида янги битим тузилиши кескинликни янада юмшатиш, қуролланиш пойгасини жиловлаб қўйиш йўлида муҳим босқич бўлади. Бу эса ҳар икки мамлакатнинг миллий манфаатларига мос бўлиб тушади. АҚШда соғлом фикр юритувчи сиёсий ва жамоат арбобларининг фикри ана шундай.

АҚШ президенти Ж. Картер Оқ уйда сўзлаган нутқида СҚЧ-2 тўғрисидаги битим Қўшма Штатлар учун, америка — совет муносабатларини ривожлантириш учун муҳим эканлигини таъкидлади. «Бу, — деди у, — адолатли шартномадир. Бу битим томонларнинг бирортасига ҳам бир ёқлама афзаллик бермайди. Сенатнинг СҚЧ-2 тўғрисидаги шартномани ратификация қилишдан воз кечиши ялпи тинчликка қақшатқич зарба берган бўлур эди, бошқа мамлакатлар эса бизни тинчликсевар мамлакат деб эмас, балки уруш оловини ёқувчи деб ҳисоблаган бўлур эди», деб таъкидлади президент.

Сенатнинг ташқи ишлар комиссияси раиси Ф. Черч СҚЧ-2 тўғрисидаги совет—америка битими қуролланиш пойгасига халақит беради, деб ҳисоблайди. Бу битим, деди у, ҳар икки давлатнинг илгари иложи бўлмаган нарсалар ҳақида — ядро қуролини кўп миқдорда қисқартириш, сўнгра эса тамомила тугатиш тўғрисида ўйлаб кўриши учун имконият вужудга келтиради.

Таниқли жамоат арбоби ва сиёсий арбоб, АҚШнинг СССРдаги собиқ элчиси А. Гарриман бундай деди: стратегик қуролларни чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида янги битим тузилиши халқаро миқёсда катта аҳамиятга молик: ғоят муҳим воқеа бўлади. СҚЧ-2 тўғрисидаги шартнома ядро ҳалокатининг олдини олиш йўлидаги жуда муҳим қадам бўлиб қолади. Бу шартнома тузилганидан кейин Совет Иттифоқи билан биргаликда СҚЧ-3 хусусида музокаралар олиб боришга, қуролланиш пойгасини жиловлаб қўйиш соҳасида бундан буёнги тадбирларни кўришга кириша оламиз. А. Гарриманнинг фикрича, ҳозирги пайтда ҳар икки мамлакат олдида зўр бериб қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва халқларнинг тинчлиги ҳамда хавфсизлигини таъминлаш учун, жаҳонда тўпланиб қолган ядро қуролларини кескин равишда қисқартириш учун қулай имкониятлар вужудга келади.

Вакиллар палатасининг аъзоси Р. Деллэмс СҚЧ-2 тўғрисидаги битимнинг тезроқ тузилишини қўллаб-қувватлади.

СҚЧ-2 тўғрисидаги битимни имзолаш пайти яқинлашиб қолган сари АҚШдаги маҳаллий «кузғунлар» совет—америка битимига қарши кампанияни ғоят кучайтириб юбордилар. Улар машъум «Мавжуд хавф масалалари билан шуғулланувчи комитет» ва «Зўравонлик позициясида туриб тинчлик учун курашувчи коалиция» каби ташкилотларни тузган эдилар. Бу ташкилотлар тайёрланаётган шартномага қарши курашни кучайтирдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИДАН

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Уставининг 21-параграфига мувофиқ илмий муассасаларнинг кенгашлари, давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамда олимлар томонидан 1979 йил 31 мартда республика матбуотида берилган эълонга биноан тақдим этилган ҳақиқий аъзоликка ва мухбир-аъзоликка номзодларнинг номларини маълум қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳақиқий аъзолигига номзодлар

ФИЗИКА (оптика)

Отахўжаев Акбар Қосимович — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

Умаров Ғиёс Ёқубович — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

ГЕОЛОГИЯ (руда конлари, металлогения)

Боймуҳамедов Ҳосил Нурматович — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

СССР ТАРИХИ (Қорақалпоғистон АССР тарихи)

Камолов Собир — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

ЭКОНОМИКА

Қишлоқ хўжалиги экономикаси

Лапкин Кузьма Иванович — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

Саноат экономикаси

Бедринцев Кирилл Николаевич — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

Искандаров Иброҳимжон — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

ФИЛОСОФИЯ (тарихий материализм — нокапиталистик тараққиёт йўлининг ленинча назарияси).

Абдушукуров Рустам Ҳакимович — философия фанлари доктори, профессор.

Юсупов Эркин — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

МЕДИЦИНА (хирургия)

Воҳидов Восит — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзолигига номзодлар

МАТЕМАТИКА, шу жумладан амалий математика. Хусусий ҳосилали дифференциал тенгламалар.

Жўраев Тўхтамурод Жўраевич — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Дифференциал ва интеграл тенгламалар

Алимов Шавкат Орифжонович — физика-математика фанлари доктори.

Бадалов Фахриддин — физика-математика фанлари доктори.

Латипов Ҳалим Рафиқович — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Сотимов Нуъмон — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Хўжаев Латиф Шарипович — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Ҳисоблаш математикаси

Абутолиев Фарадей Босирович — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Азларов Турсун Абдураҳимович — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Бўриев Тожибой — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Лаврик Александр Фёдорович — физика-математика фанлари доктори, профессор.

МЕХАНИКА

Қурилиш механикаси

Рассказовский Владимир Тихонович — техника фанлари доктори, профессор.

Рашидов Турсунбой — техника фанлари доктори, профессор.

Ширинқулов Тошпўлат — техника фанлари доктори, профессор.

ФИЗИКА

Акустика

Ҳабибуллаев Пўлат Қирғизбоевич — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Яримўтказгичлар физикаси ва диэлектриклар

Воҳидов Шавкат — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Саидов Мухтор Сафарбоевич — физика-математика фанлари доктори, профессор.

Геофизика ва сейсмология

Бутовская Евдокия Ивановна — физика-математика фанлари доктори.

Соатов Ёлқин Учқунович — техника фанлари доктори, профессор.

Таль-Вирский Борис Борисович — геология-минералогия фанлари доктори, профессор.

Уломов Валентин Иванович — физика-математика фанлари доктори.

ХИМИЯ

Физик химия

Тошпўлатов Юнус — химия фанлари доктори.

Тиллаев Раҳим Содиқович — химия фанлари доктори, профессор.

Табиий ва физиологик актив моддалар химияси

Абубакиров Наил Қодирович — химия фанлари доктори, профессор.

Азизов Маннон Азизович — химия фанлари доктори, профессор.

Искандаров Саъдулла — химия фанлари доктори.

Йўлдошев Паттоҳ Хўжаевич — химия фанлари доктори, профессор.

МИКРОБИОЛОГИЯ

Абдиров Чоржўй — медицина фанлари доктори, профессор.

Асқарова Салима — биология фанлари доктори, профессор.

Ахтамов Маъсуд Ахтамович — медицина фанлари доктори, профессор.

Мавлоний Машҳура Эгамовна — биология фанлари доктори.

Шатохин Николай Гаврилович — ветеринария фанлари доктори, профессор.

ФИЗИОЛОГИЯ

Одам ва ҳайвонлар физиологияси

Абдуллаев Нусрат Ҳамидович — медицина фанлари доктори, профессор.

Тошмуҳамедов Бекжон Ойбекович — биология фанлари доктори, профессор.

Турсунов Зиё Турсунович — биология фанлари доктори, профессор.

ГЕНЕТИКА

Ғўзанинг генетикаси ва систематикаси

Абдуллаев Абдумавлон Абдуллаевич — биология фанлари доктори.

Иброҳимов Шукур Иброҳимович — қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор.

Мусаев Жўра Азимбоевич — биология фанлари доктори, профессор.

ГЕОЛОГИЯ

Гидрогеосейсмология

Султонхўжаев Абдумубди Нуғмонович — геология-минералогия фанлари доктори, профессор.

ТАРИХ

СССР тарихи (Ўзбекистон ишчилар синфининг тарихи)

Охунова Мели — тарих фанлари доктори.

ЭКОНОМИКА

Қишлоқ хўжалиги экономикаси

Қаюмов Фаварис Қодирович — экономика фанлари доктори, профессор.

Ким Владимир Васильевич — экономика фанлари доктори, профессор.

Хатамов Қодир — экономика фанлари доктори.

Ҳусанов Муртазоқул — экономика фанлари доктори, профессор.

ФИЛОСОФИЯ

Диалектик ва тарихий материализм

Ахтамов Акбар Ахтамович — философия фанлари доктори, профессор.

Баратов Мубинжон — философия фанлари доктори.

Исмоилов Баман — философия фанлари доктори, профессор.

Никитченко Владимир Сергеевич — философия фанлари доктори, профессор.

Туленов Жандар — философия фанлари доктори, профессор.

Файзуллаев Омонулла Файзуллаевич — философия фанлари доктори, профессор.

Хоназаров Қўчқор Хоназарович — философия фанлари доктори, профессор.

Шермуҳамедов Саид — философия фанлари доктори, профессор.

Илмий коммунизм

Валиев Абдулхай Қосимович — философия фанлари доктори, профессор.

Пўлатов Ҳайдар Пўлатович — философия фанлари доктори, профессор.

Турсунмуҳамедов Саттор Позилҳақович — философия фанлари доктори, профессор.

ФИЛОЛОГИЯ

Адабиёт-текстология

Сулаймонов Ҳамид Сулаймонович — филология фанлари доктори, профессор.

Фозилов Эргаш Исмоилович — филология фанлари доктори, профессор.

Манбашунослик

Булгаков Павел Георгиевич — филология фанлари доктори, профессор.

Ҳайитметов Абдуқодир Хожиметович — филология фанлари доктори, профессор.

Адабиётшунослик (ўзбек адабиёти)

Қаюмов Лазиз Пўлатович — филология фанлари доктори, профессор.

Қўшчонов Матёқуб — филология фанлари доктори.

Мамажонов Салоҳиддин — филология фанлари доктори.

МЕДИЦИНА

Кардиология

Абдуллаев Рауф Абдуллаевич — медицина фанлари доктори, профессор.

Вахобова Ўктам Каримовна — медицина фанлари доктори, профессор.

Каценович Рауф Рафаил Александрович — медицина фанлари доктори, профессор.

Асаб касалликлари

Мажидов Наби Мажидович — медицина фанлари доктори, профессор.

Раҳимжонов Абдуманноп — медицина фанлари доктори, профессор.

Иммунология

Николаев Александр Иванович — медицина фанлари доктори, профессор.

Ҳаитов Раҳим Мусаевич — медицина фанлари доктори.

Хўжаев Шобат — медицина фанлари доктори, профессор.

САНЪАТШУНОСЛИК

Раҳмонов Мамажон Раҳмонович — санъатшунослик доктори, профессор.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ПРЕЗИДИУМИ.

Мухтор Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваторияси композиторлик факультетининг студенти Лолита Бобохўжаева ўқишни муваффақиятли олиб бориш билан бирга, жамоат ишларида ҳам фаол қатнашиб келаётир. Ҳозир у иккинчи курсда ўқимоқда. У яратган «Шонли партия» музикаси консерватория ректоратининг Ўзбекистон Композиторлар союзи билан биргаликда уюштирган конкурсида совринли ўринни эгаллади. Ҳозир «Болалар йили» музикасини ёзиб тугатди. Суратда: Л. Бобохўжаева.

Р. Шагаев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ШОИРА, МУРАББИЙ, ОЛИМА...

МУЗАЙЯНА АЛАВИЯ — 70 ЁШДА

Пирик фольклоршунос олима, таниқли шоира, коммунистик ахлоқнинг актив ташвиқотчиси ва тарғиботчиси Музайяна Алавиянинг туғилганига 70 йил тўлди. У ўзининг 50 йилдан кўпроқ илмий-педагогик ва жамоатчилик фаолияти давомида социалистик маданиятимиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшди. Унинг ҳаёт йўли ўзбек совет хотин-қиз зиёлисининг туғилиши, камолоти ва улкан ютуқларга эришуви йўлидир. Тинимсиз изланишлар унга катта шараф келтирди. Педагогика билим юртининг талабасидан ажойиб олима ва шоира, филология фанлари кандидати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, Беруний номидаги Давлат мукофоти лауреати даражасига кўтарилди.

Музайяна Алавия 1909 йилда Пискент районининг Мўминобод маҳалласида туғилди. Отасининг қаршилигига қарамай, партия ва совет ташкилотлари ёрдамида 1927 йилда Самарқандга келди ва педагогика билим юртига ўқишга жойлашди. 1930 йилда билим юртини тамомлаб, турли мактабларда, махсус курсларда ўқитувчилик қилди. Айни вақтда 1934—1938 йилларда Низомий номидаги Тошкент педагогика институтида сиртдан ўқиди. 1944 йилда эса, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти фольклор бўлимига кичик илмий ходим сифатида ишга қабул қилинди. 1957 йилдан бери шу институтнинг катта илмий ходимидир.

Музайяна Алавиянинг илмий-ижтимоий фаолияти кўп қиррали ва кенг қамровлидир. Бироқ унинг фаолиятида фольклор билан шуғулланиш муҳим ўрин тутади. У 1926 йилдаёқ Пискент атрофларида паранжида юриб, ўзбек аёллари оғзидан қўшиқлар, эртаклар ёзиб олган эди. Биринчи аёл фольклоршунос томонидан ўзбек хотин-қизлари оғзаки ижодининг биринчи марта қаламга олинганлигини ҳисобга олсак, бу қўлёзмаларнинг аҳамияти ўз-ўзидан аён бўлади. У шундан бери республикамизнинг турли шаҳар ва қишлоқларида бўлиб, халқ ижоди намуналарини ёзиб олди ва ёзиб олмоқда. Атоқли халқ шоирлари Фозил Йўлдош ўғлининг «Зевархон», «Кунларим», Ислом шоирнинг «Нарпай қаҳрамонлари», Абдулла шоирнинг «Алпомиш», «Кунларим» каби достонлари, жуда кўп қўшиқ ва эртаклар унинг тўпловчилик фаолияти туфайли халқ мулкига айланди.

Олима халқ ижодини текстологик жиҳатдан ўрганишга ҳам алоҳида эътибор бериб келмоқда. У «Далли», «Интизор» достонларини, бир неча қўшиқ тўпламларини нашр эттирди. Хусусан, ҳозирча 21 жилди босилиб чиққан «Ўзбек халқ ижоди» 45 томлиги сериясига киритилган «Оқ олма, қизил олма» (1972), «Совет даври қўшиқлари» (1979) томлари унинг текстологик изланишлари натижасидир.

Музайяна Алавия илмий фаолиятни бадиий ижод билан қўшиб келаётган ижодкорлардан. Унинг 1927 йилда «Маориф ва ўқитгувчи» журналида босилган «Бугунги мен» шеъридан бери шеър ва достонлари, ҳикоя ва очерклари матбуот саҳифаларида, шунингдек, тўплам ҳолида мунтазам равишда босилиб келмоқда. «Маърифатга ўзимни отдим», «Тиниқ ёғду», «Эрк йўлида», «Она имзо чекади», «Учрашганда», «Баҳор», «Шукрона» каби шеърларида, «Гулбаҳор», «Зайнаб учган», «Янги рўзғор» сингари достонларида, «Кўрсам, қишлоғида», «Баҳор қўшиғи» каби ҳикоя ва очеркларида даврнинг муҳим масалалари қаламга олинади. Улуғ Октябрь инқилоби туфайли озодликка чиққан ўзбек хотин-қизлари эркини куйлаш, илм-маърифатга чақириқ, замонамиздан фахрланиш ҳис-туйғулари Музайяна шеърларининг характерли хусусиятидир.

Музайяна Алавия ахлоқ-одоб, тарбия ва педагогик мавзуларда яратилган публицистик мақолалари ва китоблари билан коммунистик жамият кишисини тарбиялашга хизмат қилаётган маданият арбобларидан биридир. Унинг публицистик мақолалари ва «Одамийлик ҳақида», «Камтарлик — энг яхши фазилат», «Ён қўшним — жон қўшним» каби китобларида янги авлодни тарбиялашда ота-она, оила ва мактабнинг роли, шахс ва коллектив, ота-она ва фарзанд, қайнона ва келин муносабатлари масалаларини ёритиш асосий ўрин тутади. У танбал келинни, бадхулқ қайнонани, андишасиз хотинни, кўча — хандон, уй — зиндон эрни, қуруқ таёқдек ўсган ёшларни қаттиқ танқид қилади.

Музайяна Алавиянинг асарлари халқимиз орасига тез тарқалди ва тарқалмоқда. Бунинг боиси олиманинг халқ дилидагини топиб айтганлиги, кўпчиликни қизиқтираётган масалалар ҳақида қалам тебратаётганлигидир. Бу асарларнинг аксарияти кўпни кўрган донишманд олим билан китобхоннинг бир-бирига муносабати, ёзишмалари, саволларга жавоблари тариқасида туғилган. Уларда фозиллар таълимию халқ донолиги, ҳаёт тажрибасию олим тафаккури уйғунлашиб кетган. Шунинг учун ҳам унинг радио ёки телевидение орқали чиқиши, меҳнаткашлар билан жонли суҳбати, ҳар бир янги асари мухлислари томонидан зўр интизорлик билан кутилади.

Ажойиб инсон Музайяна Алавиянинг ҳамиша шундай бўлиб қолишига, янги-янги асарлар яратишига тилакдошмиз.

М. ҚЎШЧОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг директори.

Т. МИРЗАЕВ,
институт фольклор бўлимининг мудири.

КОНКУРСГА МАРҲАМАТ

Совет воқелигимиз, халқимизнинг илҳомбахш ва фидокорона меҳнати, юксак ватанпарварлиги, ленинча халқлар дўстлиги ва қардошлиги ҳақида янги оммавий қўшиқлар яратишда шоирлар ва композиторларнинг ижодий активлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети, Ўзбекистон Композиторлар союзи, Театр жамияти правлениеси президиуми шу йил 1 майдан 1980 йил 1 апрелга қадар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 55 йиллигига бағишлаб энг яхши қўшиқлар учун республика очиқ конкурси ўтказиш ҳақида қарор қилдилар.

Конкурсга республиканинг барча композиторлари ва шоирлари таклиф этилади.

Энг яхши қўшиқларнинг авторларига — яккахон ашулачи ва ансамбль ижро этадиган қўшиқлар учун композиторларга учта биринчи, бешта иккинчи, еттита учинчи мукофот, шоирларга учта биринчи, бешта иккинчи, еттита учинчи мукофотлар берилади.

Хор ижро этадиган энг яхши қўшиқлар учун композиторларга иккита биринчи, учта иккинчи, тўртта учинчи, шоирларга иккита биринчи, учта иккинчи, тўртта учинчи мукофотлар таъсис этилди.

Конкурс учун ёзилган асарларни 1980 йил 1 апрелга қадар (қўшиқ текстларини эса 1979 йил 1 ноябрга қадар) Ўзбекистон ССР Маданият министрлигига қуйидаги адрес бўйича юбориш керак: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30, 700129, «1979—1980 йилларда яратилган энг яхши қўшиқлар конкурсига».

Конкурсга 1980 йил май ойида якун ясалади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН» ҲАФТАЛИГИ

14 — 20 МАЙ

14 МАЙ ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. — 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10.45 — Беъмани кун. Бадиий фильм. 11.50 — С. Прокофьев. «Ромео ва Жульетта» балетидан парчалар. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — Концерт. 16.35 — А. Гайдар ижоди. 17.20 — Сиз яратган боғ. 17.50 — Рус тили. 18.20 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 18.50 — Подмосковье меридиани. 19.20 — Мультфильм. 19.35 — Халқ чолғуларининг оҳанги. 20.20 — Фильм-спектакль. 21.30 — Вақт. 22.05 — Қувноқ болалар. 23.10 — Ҳужжатли фильмлар. 23.50 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.55 — Мультфильм. 18.10 — Мактаб ўқувчилари учун. 18.40 — Ўзбекистон XVIII Спартакиадасида. От спорти. 19.10 — Рус тилини ўрганиш бўйича Бутуниттифоқ илмий-назарий конференцияси олдидан. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Илҳом. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Рояль олдидаги суҳбатлар. 21.30 — Вақт. 22.05 — Ғўза парваришини сифатли ўтказайлик. 22.20 — Радио кунига бағишланган концерт.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.40 — Болалар учун фильм. 18.50 — Қирол Лир. Бадиий фильм. 1-серия. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Шифокор экрани. 20.50 — Ҳужжатли фильм.

15 МАЙ СЕШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун. 10.50 — Партизан ертўласининг сири. Бадиий фильм. 11.55 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — М. Сервантес. Дон Кихот. 16.40 — Концерт. 17.05 — Уфқ. Лениграддан олиб кўрсатилади. 18.10 — Ёш спортчининг катта майдони. 18.40 — Беш йиллик. Тўртинчи йил. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Концерт. 19.55 — Фан оламида. 20.25 — Т. Хренников. Учинчи симфония. 20.40 — Улуғ Ватан уруши. Киноэпопея. 3-фильм. 21.30 — Вақт. 22.05 — Фильм-концерт. 23.10 — Ҳужжатли фильм. 23.25 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.20 — Мультфильм. 18.40 — Олимпия умидлари. 19.10 — Миллионлар ленинча университети. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Рус тилини ўрганиш бўйича Бутуниттифоқ илмий-назарий конференцияси олдидан. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Бахтим бор, баҳорим бор. 21.30 — Вақт. 22.05 — Пилла — бойлигимиз. 22.20 — Хусумат. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.40 — Қирол Лир. Бадиий фильм 2-серия. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Янгиликлар.

16 МАЙ ЧОРШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Киносаёҳатчилар клуби. 11.05 — Фильм-концерт. 11.20 — Улуғ Ватан уруши. Киноэпопея. 3-фильм. 12.10 — Халқ ижоди. 12.55 — ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Кинопрограмма. 16.10 — Ўқитувчига — музика дарси. 17.10 — Объектив. 17.40 — Концерт. 18.00 — Биринчи беш йиллик юбилейига. 18.40 — Горнчилар, қаердасиз! 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Инсон ва қонун. 20.05 — Девордаги суратлар. Бадиий фильм, 1-серия. 21.30 — Вақт. 22.05 — Санъат усталари. 23.25 — Фильм-концерт. 23.55 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Ўзбекистонда химия саноатининг ривожланиши. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — Химиядан ўқув кўрсатуви. 13.00 — Хусумат. Бадиий фильм. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Ўзбекистон XVIII Спартакиадасида. Оғир атлетика. 19.00 — Зангори экран почтаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Иккинчи она тилимизни ўрганамиз. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Вақт. 22.05 — Мўл-кўл озуқа учун. 22.20 — Сўнгги гайдук. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.40 — Ёшлик. 19.10 — Болалар учун фильм. 19.30 — Пойтахт области далаларида. 20.00 — Янгиликлар.

17 МАЙ ПАЙШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Девордаги суратлар. Бадиий фильм. 1-серия. 11.30 — Ҳужжатли фильм. 12.00 — Музикали программа. 13.00 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.50 — Звездочёт. 16.35 — Концерт. 17.00 — Қишлоқ: ишлар ва муаммолар. 17.30 — Шахмат мактаби. 18.00 — Орлёнок. 18.30 — Миллионлар ленинча университети. 19.00 — Болаларга аталган шеърлар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Врач суҳбати. 20.00 — Девордаги суратлар. Бадиий фильм, 2-серия. 21.30 — Вақт. 22.05 — Халқаро олимпия «Спортлото»си. 23.15 — Ҳужжатли фильмлар. 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Сут эмизувчиларнинг аҳамияти ва уларни СССРда муҳофаза қилиш. 12.00 — Беруний номли Тошкент политехника институти 50 ёшда. 12.30 — Зоологиядан ўқув кўрсатуви. 13.00 — Светафор. 14.00 — Сўнгги гайдук. Бадиий фильм. 18.20 — Мультфильм. 18.40 — Шашка-79. 19.00 — Фан. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Шеърият мухлисларига. Ўткир Рашид. 20.00 — Интернационал дўстлик клуби. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Вақт. 22.05 — Турмуш ва маданият. 22.35 — Сўнгги учрашув. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

20.10 — Янгиликлар. 20.30 — Ҳужжатли фильм. 20.45 — Реклама.

18 МАЙ ЖУМА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Девордаги суратлар. Бадиий фильм 2-серия. 11.35 — Юлдузча. 12.30 — Ҳужжатли фильм. 13.00 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.25 — Биринчи беш йиллик юбилейига. 16.15 Халқаро конкурс лауреати Р. Хунтария чалади. 16.45 — Жонажон табиат. 17.15 — М. И. Глинка туғилган кунининг 175 йиллигига. 17.45 — Орлёнок. 18.45 — Кинотомошабин ҳамроҳи. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Қалбга яқин қўшиқлар. 20.10 — Халқаро музейлар кунига. 20.40 — Улуғ Ватан уруши. Киноэпопея, 4-фильм. 21.30 — Вақт. 22.05 — Фильм-концерт. 23.10 — Чет эл эстрадасининг куйлари ва оҳанглари. 23.50 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — А. С. Пушкин қадамжолари бўйлаб. 12.00 — Санъат ғунчалари. 12.30 — Адабиётдан ўқув кўрсатуви. 13.00 — Ҳужжатли фильм. 13.10 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 13.40 — Сўнгги учрашув. Бадиий фильм. 18.20 — Ёшлик. 18.50 — Лениннинг ўлмас мероси. 19.00 — Халқ контроли экрани. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Улуғ ва қудратли. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Вақт. 22.05 — Янги қаҳрамонлар ҳақида ҳикоялар. 22.20 — Ёзувчи Назир Сафаров билан учрашув.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.40 — Биз пионерлармиз. 19.40 — Янги урф-одатлар — турмушга. 20.10 — Янгиликлар.

19 МАЙ ШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Ота-оналар. Сизлар учун. 10.35 — Концерт. 10.45 — Улуғ Ватан уруши. Киноэпопея, 4-фильм. 11.35 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 12.05 — Тонгги почта. 12.45 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 13.15 — Спортлото. 13.30 — Здоровье. 14.15 — В. И. Ленин номли пионер ташкилоти туғилган кунга. 15.00 — Дунё воқеалари. 15.15 — Биз тўртовлонмиз. Бадиий фильм. 16.35 — Талабларингизга биноан учрашувлар. 17.20 — Ҳайвонот оламида. 18.20 — Цирк майдонида. 19.05 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 19.50 — Салом, мен холангиз бўламан. Бадиий фильм. 21.30 — Вақт. 22.05 — Камалак. 22.30 — Футбол бўйича Европа чемпионатининг саралаш матчи. СССР — Венгрия терма командалари. 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

8.45 — В. И. Ленин номли майдон. В. И. Ленин номли пионер ташкилотининг туғилган кунига бағишланган Тошкент шаҳар ўнг қанотли отрядларининг паради. 10.00 — Фильм-концерт. 10.25 — Юмор. 11.25 — Концерт. 12.05 — Ўзбекистон спорти. 12.35 — Ўзбекистон ССР давлат санъат музейи заллари бўйлаб. 18.20 — Концерт. 19.00 — Ота-оналар университети. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Менинг оғам рус бўлур. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Пойтахтимиз меҳмонлари. 21.30 — Вақт. 22.05 — Оламда нима гап? 22.35 — Прерия. Бадиий фильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.20 — **Душанба кўрсатувлари.**

20 МАЙ ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Зарядкага сафланинг. 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.30 — Янги Гулливер. Бадиий фильм. 12.50 — Киножурнал. 13.00 — Қишлоқ янгиликлари. 14.00 — Музикали киоск. 14.30 — Фильм-спектакль. 17.00 — Киносаёҳатчилар клуби. 18.00 — Концерт. 18.10 — Орзу ҳуқуқи. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Мультфильмлар. 19.50 — Сир. 20.50 — Бадиий фильм. 21.30 — Вақт. 22.05 — Спорт гимнастикаси бўйича Европа чемпионати. Эркаклар. 23.05 — Нежданова кўчасида. 00.20 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Фильм-концерт. 10.35 — Кинопублицист экрани. 11.30 — Мен рус тилида гаплашаман. 12.00 — Сиҳат-саломатлик. 12.30 — Ўнг мингта бола ва яна бир бола. Бадиий фильм. 13.45 — Шахмат мактаби. 14.15 — Концерт. 18.20 — Болалар учун фильм. 19.00 — Ёзувчилар болаларга. Ҳ. Олимжон. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Ҳаёт каби тирик. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Вақт. 22.05 — Чорвадор. 22.20 — «Саккиз плюс бир» эстрада программаси.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

16.00 — **Фрунзе кўрсатувлари.**

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000. Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-79-14 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55 32-55-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69 32-53-97, 32-57-19 марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80 32-53-14 32-54-09 қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26 фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-54-27 32-55-17, 32-54-26; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-18 32-53-20, 32-53-21 32-54-13 иллюстрация — 32-57-22 коммунистик тарбия — 32-54-29 стенографистка — 33-73-43 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71, Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 3-55-35; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84, Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 01965. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Е. — 108.